

Penis og den maskuline identitet

Mari Kristofersen Borgen

Hovedoppgave ved Psykologisk institutt

UNIVERSITETET I OSLO

Oktober 2015

Penis og den maskuline identitet

Mari Kristofersen Borgen

Hovedoppgave ved Psykologisk institutt

Universitetet i Oslo

Oktober 2015

© Mari Kristofersen Borgen

2015

Penis og den maskuline identitet

Mari Kristofersen Borgen

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Forfatter: Mari Kristofersen Borgen

Tittel: Penis og den maskuline identitet

Hovedveileder: Per Schioldborg

Biveileder: Atle Austad

Penis symbolske betydning for den maskuline identitet har blitt stadfestet gjennom anekdotisk materiale, i media, i historiske tekster og sexologisk kliniske fagmiljøer. Allikevel har ingen tidligere systematisk undersøkt betydningen det genitale selvbylde har for mannens identitet i normalpopulasjonen. Det foreligger tilsynelatende et språk i forskningslitteraturen, der aktuell forskning på genitale persepsjoner, kroppsbylde og et seksuelt selvbylde, ikke har inspirert til videre utforskning angående hvilken betydning penis kan ha for en overordnet identitetsopplevelse.

I denne oppgaven vil det belyses hvilken betydning penis har for den maskuline identitet og på hvilke måter penis kan opptre som en identitetsmarkør. Hvilken betydning har det genitale selvbylde for mannens identitetskonstrukt? Gjennom hvilke mekanismer, i hvilke settinger og i hvilke relasjoner blir penis betydningsfull for manndomsfølelsen? For å besvare nevnte problemstilling har det blitt foretatt gjentatte litteratursøk som her vil presenteres og diskuteres i lys av et bio-psyko-sosialt perspektiv. Funnene vil sees i sammenheng med en identitetsteoretisk bakgrunnsforståelse med bred konsensus i sosialpsykologiske fagmiljøer. Forfatters hypotese er at det genitale selvbylde spiller en betydningsfull rolle i identitetsformasjonen, med ringvirkninger utover det seksuelle selvbylde.

Formålet med oppgaven er å bidra til å øke klinikerens forståelse for det genitale selvbylde og dets betydning i mannens ulike selvkonstrukt. En slik utvidelse av identitetsforståelse vil kunne skape et rammeverk for å forstå psykisk stress, lav selvfølelse og depressive symptomer hos noen menn, i tillegg til å gi økt innsikt i sexologiske problemstillinger som seksuell skam og seksuelle overgrep.

I oppgaven vil det bli presentert og diskutert litteratur som belyser det genitale selvbyldets betydning for personlige identitetsprosesser, deriblant genitale persepsjoner og betydning av penisutseende og funksjon. Gjennomgående vil det også presenteres og diskuteres

relasjonelle og kollektive prosesser som betydningen av seksuelle relasjoner, homososiale relasjoner, hierarkisk posisjon i den maskuline gruppe og fallossentriske kulturelle strømninger i samfunnet. Det antas at disse ulike arenaene ilegges en definisjonsmakt, og derfor forsterker det genitale selvbildets betydning for mannens identitet. Empiri på genital patologi og kvinnens genitale identitet vil knyttes opp mot problemstillingen og diskuteres i lys av denne. Mot slutten av oppgaven diskuteres nyanseringer og implikasjoner av funn, og det konkluderes med at det genitale selvbylde kan ha en sentral betydning for den maskuline identitet, også utover det seksuelle selvet.

Forord

Aller først vil jeg takke mine to dyktige og alltid engasjerte veiledere. Takk til deg, herr Austad, for ditt initiativ, entusiasme, faglige tyngde og oppløftende møter. Uten deg hadde ikke dette temaet blitt tatt tak i. Takk til deg, herr Schioldborg, for dine tankevekkende innspill, tilgjengelighet, struktur og glitrende humor. Sammen har dere holdt meg noenlunde innenfor toleransevinduet mitt gjennom hele prosessen og gjort veien mot målet tydeligere og mer meningsfylt. Tusen takk!

Dernest vil jeg takke min stødige heilagjeng av familie og venninner. Takk for at dere lot som om dere trodde på meg da jeg sa jeg skulle slutte/boikotte/gå i streik og for at dere hadde likt meg selv om jeg hadde gjort det. Jeg lover å late som om jeg tror på dere når dere sier det samme.

Til slutt vil jeg takke alle menn jeg har i livet mitt. Dere er praktfulle.

Oslo, 15. oktober 2015

Mari Kristofersen Borgen

*In short, the failure of the penis might well be seen as a failure of the
man.*

(Waltner, 1989, s.401)

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Problemstilling, metode og begrepsavklaring	4
2.1	Problemstilling	4
2.2	Metode	5
2.3	Begrepsavklaring	5
3	Litteraturgjennomgang	7
3.1	Teoretisk bakgrunn	7
3.1.1	Den genitale identitetsteori	7
3.1.2	Det genitale selvilde	8
3.1.3	Identitetsteoretiske perspektiver	9
3.2	Et utviklingsperspektiv	10
3.3	Betydning av penisstørrelse og utseende	12
3.3.1	Genital persepsjon: Mannens tilfredshet med egen penisstørrelse	12
3.3.2	Small penis syndrome	14
3.3.3	Alfahannen og homososiale situasjoner	15
3.3.4	Sexrolle-identitet: Homofili og penisstørrelse	17
3.3.5	Kvinnens antatte og faktiske perspektiver på penisstørrelse	18
3.3.6	Mannens kroppsprosjekt og penisforlengende prosedyrer	19
3.4	Betydning av penisfunksjon	21
3.4.1	Impotens – mer enn en beskrivelse av erektil dysfunksjon	21
3.4.2	Konsekvenser av erektil dysfunksjon	22
3.4.3	Sammenhengen mellom penispersepsjon og erektil dysfunksjon	23
3.4.4	Den seksuelle prestasjonen	23
3.4.5	Seksualitet og tilknytning: Bekreftelse, kontakt, tilhørighet og kjærlighet	25
3.4.6	Lyst og nytelse	25
3.4.7	Befruktningspotensiale	26
3.5	Kvinnens genitale identitet	27
3.6	Menn uten penis og effekter av penispatologi	28
3.6.1	Endring i manndomsfølelse etter penisamputasjon	29
3.6.2	Transmenn	30
3.6.3	Penispatologi	31
3.7	Peniskultur og maskulinitet	32
3.7.1	Medikalisering av penis	32
3.7.2	Penisselvet – avspaltingen fra mannens identitet	34
3.7.3	Offentliggjøringen av penis	35
3.7.4	Fallosdyrkelse og religion	35
3.7.5	Pornokulturen	36
3.7.6	Kulturelle perspektiver	38
4	Diskusjon	39
4.1	Nyanseringer	39
4.1.1	Potensielle gruppeforskjeller	39
4.1.2	Potensielle individuelle forskjeller	40
4.1.3	Det genitale selvildets stabilitet og endringspotensiale	40
4.1.4	”Den moderne mannen” – Er fallosdyrkelsen historie?	41
4.1.5	Andre identitetsdefinerende kroppsdel	41

4.2 Implikasjoner.....	41
5 Oppsummering.....	44
Litteraturliste.....	46

1 Innledning

Mannens erigerte genitalier har til alle tider blitt sett på som et mektig symbol for maskulinitet, virilitet, livskraft og mannlig dominans (Aars, 2011; Driel, Schultz, & Wiel, 1998; Friedman, 2002). Den har blitt trukket frem som selve kjernen til maskulinitetsfølelsen (Khan et al., 2008). Penis kan følgelig sees på som en kroppsdel med en sterk symbolsk makt, utover sine fysiske rammer. Ledende fagpersoner innenfor sexologimiljøet i Norge har i media vektlagt den sentrale betydningen opplevelsen av egen penis spiller inn i mannens overordnede selvbilde og identitet (Saltbones, 2014). Psykologspesialist Atle Austad, lege Haakon Aars, androlog og lege Ken Purvis og urolog Raymond Mortensen forteller om sine møter med menn som sliter med kompleksitet for sitt penisutseende, og som har konkrete problemer knyttet til sin penisfunksjon, både erektil respons og orgasmefunksjon. Klinikerne hevder at slike opplevde feil eller mangler på penis kan ha gjennomgripende effekt på mannens psykiske helse, opplevelse av verdi og manndomsfølelse (Saltbones, 2014).

Klinisk erfaring antyder således at mannen, gjennom vurderinger av penisutseende og penisfunksjon, iligger sitt eget kjønnsorgan en betydelig makt i selvdefineringsprosjektet. Klinikerne påpeker at mannens opplevelse av penis bidrar til å gi han sin maskuline verdi blant annet gjennom sosial sammenligning, og at dette påvirker om han er tilfreds med eget kjønnsorgan eller ikke. Ifølge anekdotisk materiale og klinisk erfaring kan mannens penisangst gi bekymringer av både utseendemessig og funksjonsmessig kvalitet. Angående utseende kan mannen engste seg over kjønnsorganets lengde, størrelse og form. Selv om en betydelig andel menn skulle ønske seg en større penis en gjennomsnittet (Lever, Frederick, & Peplau, 2006), tyder klinisk erfaring på at det viktigste for de fleste er at den er *bra nok*, eller *stor nok*. Austad fremhever at en oppfattet ”tilstrekkelig penis” kan gi mannen følelse av å være tilstrekkelig som mann (Personlig kommunikasjon, 10. februar 2014). Angående funksjonsaspektet viser klinisk erfaring at potensielle frykter omhandler evne til å fremkalle en ereksjon, å klare å opprettholde ereksjonen, evne til å oppnå orgasme og samtidig unngå premature ejakulasjoner (Aars, 2011).

Det å være ”en ordentlig mann” kan følgelig innebære på et implisitt nivå at penis skal se riktig ut og fungere optimalt. Det finnes mengder med kliniske eksempler på menn som har gått gjennom velfungerende, suksessfulle liv til de opplever problemer med ereksjonssvikt (Austad, personlig kommunikasjon, 10. februar, 2014). Reaksjoner på ereksjonsproblematikk

og andre opplevde feil på penis kan være bidragsytende til symptomer på angst og depresjon i tillegg til selvtilitsproblematikk (Saltbones, 2014). Dette perspektivet kan formidle noe skjørt ved mannsidentiteten, når en velfungerende penis blir symbolet på en velfungerende mann. En kan i forlengelse av dette forstå den potensielle ereksjonssvikten som en trussel mot en rekke aspekter ved den maskuline identitet; det relasjonelle (den virile elsker), selvfølelsen (den pålitelige mannen) og reproduksjonsaspektet (den potensielle farsfiguren).

Selv om sammenhengen mellom tilfredshet med egen penis og følelse av maskulinitet tilsynelatende er veletablert gjennom klinisk erfaring, er det fremdeles usikkert i hvilken grad penis har en sterk betydning for mannen i normalpopulasjonen. En skal være forsiktig med å trekke konklusjoner om normalpopulasjonen på bakgrunn av kliniske utvalg, som således kan ha en overordnet negativ oppfatning, både av seg selv som mann og sitt kjønnsorgan. Allikevel møter tidligere nevnte klinikere mange forskjellige typer pasienter og klienter, med vidt forskjellige problematikk, og en slik potent sammenheng som er beskrevet mellom penis og selvfølelse, på tvers av henvisningsgrunn, bør vekke forskningsmiljøene. Det er også verdt å huske at mye psykologfaglig kunnskap bygger på oppdagelser av potensielle sammenhenger om normal psykisk fungering på bakgrunn av kliniske funn.

Innenfor forskningslitteraturen er det derfor påfallende at det, på tross av den tydelige konsensusen blant landets ledende sexologer, og sterke kliniske implikasjoner, foreligger påfallende lite forskning om penisens betydning for mannens identitet. I forskningsartikler angående holdninger til egen penisstørrelse omtales penis viktighet for mannen nærmest som en selvfølgelighet, eller en forutsetning. Etter Waltner's artikkel om den genitale identitetsteori (1986), gikk det tilsynelatende over 15 år før forskningsfeltet tok tak i tematikken om mannens forhold til sin egen penis, i hvert fall innenfor det normative perspektivet. Det er, etter publikasjonsdato på relevante kilder å bedømme, en økende interesse omkring mannens penisvurderinger. Det har vært en oppblomstrende interesse omkring mannens genitale persepsjoner og forskning på det genitale selvbylde som konstrukt. Lite har dog tilsynelatende blitt gjort for å undersøke hvilken betydning det genitale selvbylde spiller inn på mannens identitetskonstrukt, og hvilke prosesser det er som gjør at penis blir et slikt manndomsdefinerende symbol. Forskning på mannens genitalier og dens tilknytning til hans maskuline identitet kan derfor sies å være et begrenset og lite utforsket felt til nå.

Utover dette har forskningen som foreligger på penis og identitet et tydelig somatisk- eller psykopatologisk utgangspunkt. På søkemontrene ”PsychInfo”, ”Oria” og ”Web of Science” omfatter treffene via søkeordene ”penis” og ”identity” nesten utelukkende studier med et fokus på patologi. Denne forskningen har sentrert seg rundt ”small penis syndrome”, mikropenis, erektil dysfunksjoner, reaksjoner etter penisamputering og peniskreft, impotens og reproduktive utfordringer. Det kan tilsynelatende se ut til at mannens seksualitet først blir kilde til forskning ved opplevd problematikk.

Det er også tankevekkende at det, derimot, har blitt forsket på den normative betydningen vagina har for kvinnens opplevelse av identitet. Innenfor medisinsk forskning er mannen vanligvis prototype, før man undersøker lignende konstrukt hos kvinnen (Gendered innovations, 2015), men når det kommer til genitalias normative betydning for identitet har kvinnen fått mer forskningsfokus enn mannen så langt. En kan undre seg over om det er selvfølgeligheten samfunnet for øvrig ilegger penis viktighet som gjør at dette har vært et neglisjert felt hittil.

De kliniske implikasjonene av å fremheve og tydeliggjøre et genitalt identitetsperspektiv, vil kunne bidra til å gi både sexologfaglige og psykologfaglige helsearbeidere en utvidet forståelsesramme for mannens identitet og selvopplevelse. Ikke bare vil klinikerne få et utvidet bilde av mannens opplevelse av eget kjønn og seksuell identitet, det vil også kunne stå som et viktig perspektiv i terapeutisk arbeid med menn som søker hjelp utover sexologisk problematikk. Deriblant kan det være en bidragsyttende forståelsesramme i møte med menn som sliter med lav selvfølelse og en følelse av utilstrekkelighet som mann. Penis som identitetsmarkør kan også bidra til å kaste lys over mekanismene bak suksessen til foretakene i den voksende penisforlengendeindustrien, der menn kan betale seg til et par cm større penis, og øke sin erektil funksjon. Videre kan det tenkes at en økt forståelse for genital identitet som viktig faktor i identitetskonstruktet kan kaste lys over årsaksforklaringer for seksualisert overgrepssatferd. Hvis en velfungerende penis kan gi mannen en opplevelse av å være en tilstrekkelig mann, kan dette være med på å øke forståelsen for hvorfor penis kan brukes som et verktøy for å øke, eller bekrefte ens manndomsfølelse.

2 Problemstilling, metode og begrepsavklaring

2.1 Problemstilling

I denne oppgaven vil det belyses hvilken betydning penis har for den maskuline identitet og på hvilke måter penis kan opptre som en identitetsmarkør. Hvilken betydning har det genitale selvilde for mannens identitetskonstrukt? Gjennom hvilke mekanismer, i hvilke settinger og i hvilke relasjoner blir penis betydningsfull for manndomsfølelsen? Forfatters hypotese, basert på klinisk erfaring fra Institutt for Klinisk Sexologi og Terapi og anekdotisk materiale, er at mannens opplevelse av egen penis spiller en betydelig rolle i hans identitetsopplevelse. Sentralt i denne hypotesen er hvordan penis antas å ha betydning utover den seksuelle identitet, og det genitale selvildets betydning vil knyttes opp mot personlige, relasjonelle og kollektive identitetsprosesser. Problemstillingen vil belyses ut i fra foreliggende teorier og den begrensede forskningen på feltet innenfor et bio-psyko-sosialt perspektiv. Formålet med denne oppgaven er å etablere en mulig sammenheng mellom mannens genitale selvilde og hans opplevelse av egen maskuline identitet. Videre forskning vil være nødvendig for å kunne bekrefte en slik sammenheng.

For å besvare problemstillingen vil det utforskes hvem det er som har definisjonsmakten når det kommer til hva som oppfattes som en tilstrekkelig penis. Ut i fra en relasjonell og kollektiv identitetsteoretisk forståelse blir betydningen av de andres blikk sentral for eget selvilde. En betydelig andel menn rapporterer at de er opptatt av sin sexpartners opplevelse, og antakelser om hva kvinnen ønsker blir en viktig faktor i mannens ideal (Driel et al., 1998). Allikevel kan det virke som om motivet for å oppfattes som alfahannen i guttegjengen eller homososiale settinger, som badstue og garderobesituasjonen, kan være viktige faktorer for å forstå mannens bekymringer og tanker rundt kjønnsorganets utseende og fungering (Del Rosso, 2011; Hyde, Drennan, Howlett, & Brady, 2008). Utover de mellommenneskelige relasjonene er det også tydelige hvordan samfunnet for øvrig er med på å kommunisere betydningen av et stort, potent kjønnsorgan; blant annet gjennom pornokulturen, en vedvarende fallossentrisme og den økte tendensen til medikalisering av penis innenfor helsevesenet (Flowers, Langdridge, Gough, & Holliday, 2013; Friedman, 2002; Potts, 2000).

2.2 Metode

For å besvare problemstillingen har det blitt foretatt gjentatte litteratursøk med et vidt spenn og kombinasjon av søkeord. Med utgangspunkt i Waltners artikkel om den genitale identitetsteori (1986) ble det foretatt et initierende søk etter litteratur gjennom siteringsfunksjonen, dvs artikler som har sitert Waltners artikkel. Søkemontrene som ble brukt var PsychINFO (3 treff), GoogleScholar (13 treff), Oria (5 treff) og Web of Science (0 treff). Av alle artiklene som har sitert Waltner handlet kun to av artiklene svært generelt om seksuell identitet hos kvinner og menn. Resten handlet utelukkende om kvinnens identitet og vagina. Penis betydning for den maskuline identitet har tilsynelatende kommet helt i skyggen av den nyoppblomstrede interessen for kvinnens seksualitet, og hennes kroppsbilde.

Videre ble det foretatt et åpnere litteratursøk med ord som "male identity"/"masculinity"/"masculine identity"/"male", kombinert med "penis" eller "genitals", for å undersøke om tematikken har vært undersøkt tidligere. De fleste av treffene omhandlet patologi og urologi, og havnet derfor noe på siden av oppgavens problemstilling, men ga allikevel innsikt i hvor forskningsfokuset har ligget til nå; på det syke og abnormale. Gjennomgang av referanselister og ulike sammensetninger av søkeord har bidratt til en rekke utfyllende søk, der treffene har streifet innom oppgavens tematikk, eller belyst delområder, uten å undersøke linken penis-identitet direkte. Oppgavens problemstilling vil derfor belyses ut i fra en rekke perspektiver, deriblant sosialantropologisk, historisk, medisinsk, sexologisk, urologisk, sosiologisk og psykologisk.

Det bør påpekes at det i denne oppgaven ikke vil bli gitt en fullstendig fremstilling av foreliggende litteratur, men at utvalget er foretatt basert på antatt relevans for oppgavens tematikk. Da forfatter har hatt klare forestillinger om en mulig sammenheng ut i fra klinisk erfaring kan det ikke utelukkes mulige skjevheter i presentert forskningsevidens grunnet utvelgingsbias. Allikevel har evidensen som taler mot oppgavens hypotese blitt forsøkt vektlagt samme tyngde av forfatter. En potensiell skjevhet i presentert litteratur kan allikevel ikke utelukkes.

2.3 Begrepsavklaring

Begrepet "maskulin" vil i denne oppgaven bli brukt i dets direkte betydning av ordet, definert av Store Norske leksikon, nemlig mannlig eller mandig (Store Norske Leksikon, 2009).

Mannsrollen og ulike uttrykk for maskulinitet vil ikke bli diskutert i et sosiologisk eller antropologisk perspektiv, da det er utenfor oppgavens rammer. Allikevel er det verdt å merke seg at de fleste studiene presentert i oppgaven tilsynelatende har en forståelse forankret i tradisjonelle hegemoniske maskulinitetsverdier. Hegemonisk maskulinitet defineres av sosiologen Connell som den ledende, mest prestisjetunge formen for maskulinitet i samfunnet (1987). Tradisjonelt har dette mannsbildet vært preget av forsørger-rollen; den sterke, kraftfulle, hardtarbeidende, potente, stoiske mannen. Det er slik det hegemoniske maskulinitetsbegrepet vil bli brukt i denne oppgaven. Allikevel bør det tas forbehold om at maskuline verdier, og således den hegemoniske maskulinitetsforståelsen, kan være i endring. Det er bredt definert mannens egen opplevelse av å være nettopp mann som vil være definerende for hva som her beskrives som mannlig, mandig eller maskulint.

Begrepet "identitet" vil brukes om den relativt stabile følelsen av et selv, som kan anses som summen av de ulike selvkonseptene en person har. Dette er en forståelse for identitet med bred konsensus i psykologifaget (Hogg & Vaughan, 2008). En utdypning om det relevante identitetsteoretiske rammeverket for oppgaven vil bli presentert i del 3.1 (se s. 9).

3 Litteraturgjennomgang

Videre i oppgaven vil det presenteres en teoretisk bakgrunnsforståelse og et utviklingsperspektiv. Deretter vil litteratur som belyser betydningen av det genitale selvbylde, deriblant opplevelse av penisutseende og penisfunksjon, gjennomgås og diskuteres. I mangel på omfattende normativ litteratur blir det også aktuelt i denne oppgaven å gå gjennom litteraturen vedrørende kvinners genitale identitet og deler av patologi- litteraturen i håp om at det kan bidra til å kaste lys over flere aspekter ved genitalias betydning for mannsidentiteten. Et viktig forbehold ved denne metoden er at patologi- forskning gjennomført på kliniske utvalg ikke uten videre kan generaliseres til den gjennomsnittlige mannspopulasjonen. Dernest vil mulige samfunnsmessige og kulturelle aspekter relevant for problemstillingen bli diskutert. Kontinuerlig vil presenterte funn bli knyttet opp mot deres potensielle betydning for personlige, relasjonelle og kollektive identitetsprosesser.

3.1 Teoretisk bakgrunn

3.1.1 Den genitale identitetsteori

Richard Waltner (1986) beskriver i sin artikkel om den genitale identitetsteori hvordan en persons genitale identitet er en kjernekomponent for hans eller hennes overordnede selvstruktur. Waltner definerer genital identitet som de selvdefineringer, selvholdninger og følelser som er knyttet til interaksjoner som enten direkte eller indirekte omhandler genitalier. Dette, påpeker han, er en sentral komponent i den bredere selvoppfatningen. For å illustrere kommer han med et eksempel om en tidligere potent mann, som opplever å få ereksjonsvansker. Waltner argumenterer med at hans endrede opplevelse av seg selv som impotent vil ha ringvirkningseffekter utover den seksuelle selvforståelsen. Symbolsk interaksjonsteori antyder at mennesket forstår sin fysiske og sosiale verden gjennom symbolske interaksjoner. Penis blir således mannens symbol for hans manndom. Der penis feiler, feiler derfor mannen. Waltner påpeker at forsterkningsmekanismene også kan gå motsatt vei, slik at hver gang penis fungerer vil den implisitt være med på å positivt styrke mannens holdninger til sin maskulinitet. Waltner presiserer videre at innvirkningen også kan gå den andre veien, nettopp ved at andre komponenter ved mannens selvopplevelse kan påvirke hans holdninger til hans genitalier. Waltners teori er så langt den eneste som forsøker å forklare hvordan oppfatninger av egne genitalier kan ha vidspredne effekter for menneskets andre selvområder og overordnede identitetsopplevelse.

3.1.2 Det genitale selvbylde

I Winters upubliserte doktorgradsavhandling lanserer han begrepet "genital image" som "nivået av tilfredshet eller utilfredshet ved ulike aspekter av genitaliene" (1989). Det har ikke lykket forfatteren å finne en norsk oversettelse av begrepet, og konstellasjonen vil heretter omtales som "det genitale selvbylde". Det genitale selvbylde beskrives å være en komponent av det overordnede kroppsbylde, men har tilsynelatende ikke vært systematisk målt før Winter utviklet Male Genital Image Scale (1989). MGIS-scorer ble funnet å korrelere positivt til det overordnede kroppsbylde, penisstørrelse og selvrapportert grad av seksuell kompetanse (Davis, Paterson, & Binik, 2012).

Nyere forskning støtter antakelsen om at mannens oppfatning av egne genitalier utgjør en viktig komponent i hans kroppsbylde (Tiggemann, Martins, & Churchett, 2008). Forskerne på det genitale selvbylde har konsentrert seg om betydningen penispersepsjoner har for seksualitet, inkludert seksuell helse, seksuell angst og det seksuelle selvbylde (Davis, Binik, Amsel, & Carrier, 2013; Davis et al., 2012; Herbenick, Schick, Reece, Sanders, & Fortenberry, 2013). Allikevel ser det ut til at de vegrer seg for å trekke slutninger om den mulige betydningen det genitale selvbylde kan ha for mannens selvkonsepter og identitet utover seksualiteten. Det genitale selvbylde kan forstås som kjernekomponenten i Waltners genitale identitetskonstrukt. Derfor er det påfallende at forskning på det genitale selvbylde ikke refererer til Waltner, eller har fulgt opp med videre forskning på den potensielle betydningen genitaliene kan ha for mannens identitet og selvforståelse.

Winters Male Genital Image Scale (MGIS) har blitt noe kritisert for høy grad av nøytrale svar, fokus på utseende fremfor funksjon (Herbenick et al., 2013), i tillegg til et overordnet fokus på penisstørrelse på bekostning av andre utseendevariabler (Davis et al., 2013). Nylig har det blitt utviklet to nye skalaer for et mer reliabelt mål av det genitale selvbylde; Index of Male Genital Image (IMGI) og Male Genital Self Image Scale (MGSIS) (Davis et al., 2013; Herbenick et al., 2013). Begge måleinstrumentene viser god reliabilitet og validitet i både den kliniske og den ikke-kliniske populasjonen. Det er verdt å merke seg at IMGI fokuserer på å skille de ulike utseendevariablene fremfor et funksjonsfokus (Davis et al., 2013). MGSIS, derimot, skiller ikke de ulike delene av genitalier (testikler, penis, skrotum), men har inkludert flere funksjonsvariabler (Herbenick et al., 2013).

Videreutvikling av genitale selvbildeskalaer, og tilpasning og implementering av denne til å passe den norske mannspopulasjonen, vil kunne vise seg å være nyttige kliniske utredningsverktøy. Dette kan hjelpe klinikere til å igangsette og åpne samtalen om mannens forhold til sitt kjønnsorgan, noe mange norske klinikere beskriver at de vegrer seg for i helsekonsultasjoner (Almås & Benestad, 2006).

3.1.3 Identitetsteoretiske perspektiver

Det er utenfor denne oppgavens rammer å skulle gi en fullstendig oversikt over det brede teoretiske feltet som omhandler identitet og selvforståelse. Aktuelle teoretiske forankringer som har vært vurdert i arbeidet med denne oppgaven er Social Identity Theory (Tajfel & Turner, 2004), Reference Group Theory (Sherif, 1936), Male Reference Group Identity Dependence (Wade, 1998), Symbolsk Interaksjonsteori (Kuhn, 1964), Ego Identity Theory (Marcia, 1966) og Selvdiskrepansteori (Higgins, 1987). Bak nevnte teorier, og med bred konsensus i feltet, er en fellesforståelse for at identitet er et komplekst repertoar av selvkonsepter, og at mennesket søker ulike kilder for sin selvkunnskap (Hogg & Vaughan, 2008). De ulike identitetsteoriene vektlegger ulike perspektiver på hva som utgjøre elementer i menneskets identitetsfølelse; deriblant personlige, relasjonelle og kollektive prosesser.

Sosial identitetsteori danner utgangspunkt for flere av de mer spesifikt referanse-baserte identitetsteoriene (Hogg & Vaughan, 2008; Tajfel & Turner, 2004), og er derfor et nyttig rammeverk for å forstå identitets- skapende og -bevarende prosesser i en gruppe. Med forståelsen om at selvet defineres ut i fra gruppetilhørighet vil mannen forstå seg selv ut i fra andre gruppemedlemmer, eller andre menn. Sosial sammenligning kan oppstå som en prosess for å få selvkunnskap om antatt posisjon i gruppen, og symbolsk interaksjonsteori kan brukes som rammeverk til å forstå hvordan penis blir et symbol som formidler noe mer abstrakt og omfattende enn rammene for den konkrete kroppsdelen. På denne måten kan penis bli et symbol for ulike selvområder som mandighet, potens og attraktivitet, og menn kan på denne måten bruke penis for å sammenligne egen maskuline verdi opp mot andre menn.

Viktige aspekter ved identitetsformasjon utover kollektiv gruppetilhørighet er nære relasjoner, og også her kan sosial identitetsteori bidra til å belyse hvordan forventninger og rolleforståelse kan spille inn på mannens forventninger til seg selv i en seksuell relasjon.

Antatte forventninger fra en seksuell partner kan bidra til å danne et ideal hos mannen som skiller seg fra hans opplevde selv.

Selvdiskrepansteori (Higgins, 1987) kan her bidra til å kaste lys over hvordan selvbildet kan påvirkes av negative genitale persepsjoner. Higgins påpeker at negative, maladaptive følelser rettet mot selvet oppstår som en følge av at det er en opplevd diskrepans mellom det faktiske selvet (mannens selvopplevelse), det ideelle selvet (ønsket selv), og ”burde” selvet (opplevde samfunnsforventninger til selvet). Higgins beskriver videre hvordan diskrepanser mellom det faktiske og det ideelle selvet fører til skamfølelse, skuffelse og tristhet. Dette er følelser det rapporteres hyppig om i studiene som undersøker effektene av et negativt genitalt selvbilde, for eksempel ved opplevd penispatologi (se s.31). Mannen skulle ønske han hadde en større penis, at han hadde hardere ereksjoner eller at han kunne holde igjen en orgasme, og diskrepansen fra dette idealet til hvordan han opplever seg selv fører til følelser av skam og tilkortkommenheter. Dette medfører at mannen kan få en opplevelse av å føle seg seksuelt utilstrekkelig grunnet en manglende ereksjon hvis hans ideal er at han raskt skal bli erigert i en seksuell situasjon. Diskrepansen fra hans faktiske selv og hans ”burde” selv kan aktiveres for eksempel ved en opplevd seksuell konkurranse fra andre menn. Det kan tenkes at det er derfor det, ut i fra anekdotisk materiale, virker som om noen menn synes det er vanskelig å forholde seg til at kvinner har vært med menn som har større penis enn dem selv. I følge Higgins vil diskrepansen til ”burde”-selvet aktivere følelser av angst, trussel og frykt. Dette stemmer godt overens med hva som blir funnet i forskningen omhandlende menn med penisangst i homososiale situasjoner (se s. 15). Det at forskning på genitale persepsjoner og genital angst støtter Higgins teori om selvet kan tyde på en nær sammenheng mellom det genitale selvbilde og identitet.

Det at det genitale selvbilde har innvirkning på kollektive prosesser, nære relasjoner og personlige emosjonelle og kognitive prosesser, betyr at mannens genitale selvbilde vil påvirke hans referanseramme for selvforståelse. Derfor blir det nærliggende å anta at det genitale selvbilde også blir et sentralt element i mannens identitetskonstrukt.

3.2 Et utviklingsperspektiv

Allerede i fosterlivet tildeles barnet kjønn, og nærliggende fremtidige kjønnsrolle, grunnet sine genitalier. Enkelt kan det sies at gutten defineres og klassifiseres som hankjønn fordi han

har penis og testikler. Anekdotisk materiale og klinisk erfaring viser at barn fra ung alder bruker guttetissen som markør for kjønn (Aasland, 2015; McConaghy, 1979). Penis blir på denne måten identitetsdefinerende for guttene fra svært ung alder. Forskning på seksuell atferd hos barnehagebarn viser at alle småbarn er mer nysgjerrige av, og opptatt av, penis, enn de er av jentenes kjønnsorgan (Gundersen, Melås, & Skår, 1981). Guttetissen er mer synlig og den reagerer åpenbart på utforskning. Fagpersoner i sexologifeltet viser en tydelig konsensus på at seksualitet er et livslangt utviklingsprosjekt, noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom en høy forekomst av seksuelle leker og seksualatferd hos barnehagebarn (Aasland, 2015; Gundersen et al., 1981; Langfeldt, 2000; Ott, 2010). Små gutters opptatthet av penis kan tenkes å starte opp som et rent biologisk og nytelsesorientert fokus i spedbarnsalder. Ved økt kognitiv kapasitet vil penisfokuset i større grad også være sosialt forsterket og opprettholdt, blant annet gjennom sin kjønnsdefinerende funksjon.

Samfunnets vedvarende tabu knyttet til et naturlig seksuell mangfold kan kommuniseres til barn fra ung alder gjennom foreldre og læreres taushet og unngåelse av temaer som kropp og seksualitet (Aasland, 2015; Langfeldt, 2000). Selv om barnet ikke nødvendigvis forstår alle aspektene ved en tabubelagt seksualitet kan han forstå at penis er noe viktig, da den har makten til å gjøre selv trygge voksenpersoner usikre og unnvikende. Hebernick et al. (2013) påpeker at mangel på undervisning om variasjonen i det normative penisutseende og funksjon gjør at ungdomsgutter søker mot pornografi for informasjon om dette. I ungdomsårene er det vanlig at det oppstår guttefelleskap rundt masturbasjon og pornografititting (Langfeldt, 2000). Gjennom pornografis begrensede og skjeve fremstilling av mannens penis kan allerede svært unge menn oppleve angst og tilkortkommenheter knyttet til eget kjønnsorgan. På denne måten kan samfunnet og nære relasjoner allerede fra ung alder fremheve en betydning av, og fokus på, genitalier, både gjennom kjønnsdefinerende prosesser og tabubelagt unngåelse.

Videre i oppgaven vil det diskuteres hvordan ulike aspekter ved vennegjengen, seksuelle relasjoner og det offentlige blikk bidrar til å danne penispersepsjoner, og hvordan disse knyttes til mannens selvforståelse og identitet. Med et utviklingsperspektiv på kjønnsidentitet blir det nærliggende å anta at noe som har vært definerende fra tidlig barndomsalder, opp gjennom ungdomsårene og inn i voksen alder vil danne et sentralt element også i den voksne mannens identitetsopplevelse.

3.3 Betydning av penisstørrelse og utseende

3.3.1 Genital persepsjon: Mannens tilfredshet med egen penisstørrelse

Forskning tyder på at genital persepsjon alene forklarer ca. 11% av variansen i seksuell selvtillit. Sammen med seksuell status (seksuelt erfaren/uerfaren) og seksuell angst redegjør genital persepsjon for hele 62% av variansen (Morrison, Harriman, Morrison, Bearden, & Ellis, 2004). Eksisterende litteratur på mannens genitale persepsjon i normalpopulasjonen består for det meste av selvrappoteringer om oppfatning av, og tilfredshet med, størrelsen på eget kjønnsorgan. Resultatene viser at mellom 55% - 71,4 % av menn i de ulike studiene er fornøyde med egen penisstørrelse (Ålgars et al., 2011; Lever et al., 2006; Morrison et al., 2004). Det er verdt å merke seg utvalgsstørrelsen til nevnte studier. Høyest antall tilfredse respondenter (71,4%) ble funnet i studiet med minst utvalg (N=64) (Morrison et al., 2004), mens lavest antall tilfredse respondenter (55%) ble funnet i studiet med høyest utvalg (N=25 594) (Lever et al., 2006). En skal derfor være forsiktig med å tolke at et overveiende flertall er fornøyde med sin penisstørrelse. Allikevel kan det se ut til at over halvparten av mannspopulasjonen er tilfredse. Derfor er det påfallende at mellom 45% og 68% av menn allikevel rapporterer at de ønsker seg en større penis (Ålgars et al., 2011; Lever et al., 2006; Tiggemann et al., 2008) Til sammenligning rapporterte Lever et al (2006) at kun 0.2% av mennene i deres storskala studie ønsket en mindre penis. Blant menn som hadde rangert sin penis som ”stor” var hele 86% fornøyde med penislengden mot 54% av de som rangerte den som ”gjennomsnittlig”. For en betydelig andel menn er en opplevd gjennomsnittlig penisstørrelse derfor utilstrekkelig. Kun 8% av de som rapporterte om en ”liten penis” var fornøyde. Dette kan tyde på en høy positiv korrelasjon mellom opplevd penisstørrelse og grad av genital tilfredshet hos mannen. Det er i den anledning interessant å merke seg at menn har en større tendens til å underestimere egen penislengde enn å overestimere (Son, Lee, Huh, Kim, & Paick, 2003). Son et al. (2003) fant videre at en slik underestimering av egen penisstørrelse korrelerte med symptomer på depresjon og hypokondri.

Det beskrives i litteraturen en betydelig diskrepans mellom mannens rapporterte penislengde og hans ønskede eller idealiserte lengde (Johnston, McLellan, & McKinlay, 2014; Tiggemann et al., 2008) Det klare flertallet av menn i Johnston og kollegers studie (2014) rapporterte om et ideal som var betydelig større enn populasjonsnormene for penisstørrelse. Gjennomsnittlige erigerte ideallengde var 18.47 cm (Johnston et al., 2014), mot populasjonsnormer på ca. 15 cm i den vestlige verden (Aars, 2011). Det er interessant å

merke seg at mennene i samme studie forstod at deres ideallengde var høyere enn ”antatt gjennomsnittlig populasjonslengde” (15,79 cm). Disse funnene viser at mange menn har et genitalt ideal som spriker fra sitt eget kjønnsorgan og den normative penis. Som tidligere nevnt er derfor en betydelig andel menn misfornøyde selv om de anser sin penis som gjennomsnittlig. Selvdiskrepansteori kan bidra til å forklare denne tendensen. Idealet blir viktigere for identitetsformasjonen enn kunnskapen om gjennomsnittlige populasjonsmål.

I en studie om tilfredshet med ulike komponenter av genitaliene fant forskerne at menn var mer misfornøyde med lengde, omfang og utseende på penis sin, enn testikler, kjønnehår og oppfattet lukt av genitalier (Morrison et al., 2004). Sistnevnte kategorier fikk betraktelig flere nøytrale svar, enn kategoriene som omhandlet penisstørrelse. I forlengelsen av dette kan man anta at penisstørrelse er viktigere for mannens genitale persepsjoner enn aspektene som ikke omhandler størrelse. Dette kan tilsynelatende se ut til å være i motsetning til kvinnens vektlegging av eget kjønn, der lukt og kjønnehår er aspektene kvinnene rapporterer at de er mest misfornøyde med (Morrison et al., 2004). Det er verdt å være oppmerksom på at det foreligger noe evidens for at genital persepsjon er kontekstspesifikk, og at både kvinner og menn vurderer sitt kjønnsorgan forskjellig i ulike tenkte seksuelle situasjoner (Reinholtz & Muehlenhard, 1995).

Tilfredshet med egen penisstørrelse er positivt korrelert med utseendebetinget selvtilit (Lever et al., 2006; Tiggemann et al., 2008), kroppsbilde (Ålgars et al., 2011; Tiggemann et al., 2008), erektil funksjon (Ålgars et al., 2011), fornøydhet med utseende på eget ansikt (Lever et al., 2006), seksuell fungering (Morrison et al., 2004), seksuell nytelse (Reinholtz & Muehlenhard, 1995) og seksuell erfaring (Morrison et al., 2004; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Genital tilfredshet er negativt korrelert med forekomsten av premature ejakulasjoner (Ålgars et al., 2011). Mistilfredshet med egen penisstørrelse er negativt korrelert med kroppsbilde (Ålgars et al., 2011; Lever et al., 2006; Tiggemann et al., 2008), seksuell nytelse (Reinholtz & Muehlenhard, 1995), og flere aspekter ved psykisk og fysisk helse, deriblant legeoppsøkende atferd grunnet problemer ved genitaliene (Johnston et al., 2014). Disse korrelasjonsstudiene belyser ikke kausalitetsspørsmålet, og retningsforholdet i korrelasjonene er derfor uvisst. Det kan for eksempel tenkes at lav seksuell angst gir et mer positivt genitalt selvbilde. Resultatene kan også forårsakes av en tredje variabel, som god selvtilit.

Penisstørrelsens betydning for mannens opplevelse av maskulinitet nevnes innledningsvis i en betydelig andel av artiklene på området, uten at det refereres til noen forskning for å støtte denne påstanden. Selv om de ulike forskerne i sine diskusjonsdeler fremstiller hypoteser angående mulige bakenforliggende årsaker til egne funn er det av kun rent hypotetisk art, eller som en selvfølge, at penisens betydning for mannen blir aktualisert. Tiggemann et al. (2008) reiser spørsmål om penis mulige betydning for maskulinitetsfølelsen og virilitetssymbolet for mannen. Ålgars et al. (2011) peker på penisens betydning for den maskuline identitet som først og fremst av reproduktiv betydning. Lever et al. (2006) aktualiserer betydning media kan ha for vektlegging av linken mellom maskulinitet og penisstørrelse. Morrison et al. (2004) viser til sosial sammenligningsteori som mulig rammeverk for å forstå hvordan genital persepsjon kan påvirkes av seksuelt eksplisitt materiale, som pornografi.

Likevel har ikke disse hypotesene ført til utdypende forskning per dags dato. Prevalensen er målt og korrelerer er analysert, men ingen har eksplisitt gått videre i å utforske hvilken rolle penis spiller i mannens selvforståelse. Dette fører til at temaet tilsynelatende blir behandlet med en selvfølgelighet. En kan tenke seg at penistilfredshetens korrelerer, som kroppsbilde, selvtillit og seksuell fungering, nettopp er viktige identitetsmarkører for mannen, og derfor følgelig viktig i hans overordnede identitetskonstrukt.

3.3.2 Small penis syndrome

Small penis syndrome (SPS), eller small penis anxiety (SPA), defineres som en frykt for at ens ikke-erigerte penislengde og/eller omfang er mindre enn normalt, selv om penisens reelle mål er innenfor normalområdet (Veale et al., 2015; Wylie & Eardley, 2007). Syndromet kan oppstå som et isolert symptom, som en del av en dysmorfofobisk tilstand, eller som en del av en psykose. Ny forskning foreslår en ulik fenomenologi mellom pasientene som presenterer en isolert SPS og de som har SPS som en del av en dysmorfofobisk lidelse (Veale et al., 2015). Sistnevnte pasientgruppe opplever blant annet høyere nivåer av angst, driver med flere unngåelsesstrategier, og er usikre på flere deler av egen kropp, spesielt de aspektene som er knyttet til maskulinitet, som testikler og muskelmasse. Wylie og Eardley (2007) påpeker at SPS er en overdrevet reaksjon på en normativ bekymring hos mange menn i den ikke-kliniske populasjonen. Mulige årsaksforklaringer bak symptombildet kan være sen oppstart av pubertet med påfølgende mobbing av jevnaldrende (Janáčková, Weiss, & Krejča, 2009),

nedlatende kommentarer fra kvinner i den seksuelle situasjonen (Janáčková et al., 2009; Nugteren et al., 2010; Wylie & Eardley, 2007) og biologiske forklaringer, som små testikler og dysfunksjon i assosiasjonsområder i parietallappen (Wylie & Eardley, 2007).

Det er verdt å merke seg at de fleste menn bekymrer seg mer for sin penisstørrelse i slapp tilstand enn i erigert tilstand (Morrison et al., 2004; Wylie & Eardley, 2007). Opptatthet av den ikke-erigerte penis kan derfor ikke nødvendigvis forstås som et uttrykk for mannens seksuelle selvbilde. Størrelsesfokuset ser ut til å berøre en større del av det maskuline selv. Det er også verdt å merke seg at det i litteraturen rapporteres at pasienter med SPS ofte har en komorbid erektil funksjonsforstyrrelse (Wylie & Eardley, 2007). Grunnet studiets korrelasjonelle natur kan ikke kausalitet i denne sammenhengen fastslås, men det er nærliggende å anta et toveis påvirkningsforhold, der utseendevurderinger vil kunne påvirke erektil funksjon, og oppfattet erektil funksjon vil kunne bidra på å forme utseendeperspeksjon (se s.23).

3.3.3 Alfahannen og homososiale situasjoner

Hyde, Drennan, Howlett og Brady (2008) satte i et kvalitativt studie søkelys på unge menns opplevelse av sårbarhet og engstelse i den seksuelle relasjonen. Fokusgrupper med ungdomsskoleelever ga et innblikk i hvordan grupper med jevnaldrende gutter utøver en form for sosial kontroll over individet der penisanatomi, penisfunksjon og seksuelle ferdigheter er noe guttene måler seg opp mot hverandre på. Ved å dra hverandre ned gjennom såkalt ”slagging”, eller nedsettende kommentarer, kan guttene øke sin egen posisjon i gruppen. Et viktig tema i fokusgruppene var blant annet ungdommenes frykt for at en tidligere sexpartner skulle bedømme deres penisstørrelse som for liten, og at denne informasjonen skulle komme tilbake til den sosiale gruppen. Det som ble vektlagt som mest truende var nettopp at informasjonen ble spredt til kompisgjengen, av frykt for at deres maskuline identitet og relative hierarkiske posisjon skulle bli nedvurdert. På denne måten kan jevnaldrende anses å ha en betydelig makt i maskulinitetsformasjonen til ungdomsguttene. Gruppen setter standarden for den normative seksualiteten og rangerer sine medlemmer etter anatomiske og funksjonelle attributter, deriblant penisstørrelse.

Dette gjenspeiler et fallossentrisk perspektiv på seksualitet og hegemoniske maskulinitetsverdier i ungdomskulturen. Diskursen viser hvordan penis blir et direkte symbol

og mål på manndom. Størrelse blir her et spørsmål om kvantitet av nettopp det maskuline. Det interessante perspektivet dette studiet bidrar til å belyse er hvor viktig penisstørrelse er, ikke nødvendigvis i møte med en sexpartner, men overfor de andre guttene i den sosiale gruppen. I konkurransen om alfahannposisjonen blir genital overlegenhet tilsynelatende en forutsetning.

I ungdomsalderen står identitetsutvikling som et sentralt prosjekt og det kan derfor tenkes at jevnaldrenes vurderinger utgjør en sterkere komponent i den unge mannens selvforståelse enn for den voksne mannen. Allikevel foreligger det empiriske funn på at den skjulte rivaliseringen gjennom penisvurderinger og alfahanntematikk kan vedvare i de voksne mandige relasjonene (Nugteren et al., 2010). Studiene på genital persepsjon finner ingen signifikant effekt av alder på grad av tilfredshet med egen penis (Ålgars et al., 2011; Lever et al., 2006). Del Rosso (2011) analyserte i sitt studie ytringer gjennom nettforum for menn som opplevde angst grunnet sin penisstørrelse. Et fremtredende tema i informantenes redsler var nettopp frykten for å bli ”avslørt” i såkalte homososiale situasjoner. En homososial situasjon defineres som en situasjon der menn tilfeldigvis ser hverandres penis i en ikke-seksuell setting, som i garderoben eller ved pissoaret (Driel et al., 1998). Del Rosso formidler informantenes frykt for å bli avslørt og offentliggjort som en med liten penis, da muligheten for å hevde seg i andre settinger automatisk ble begrenset, for eksempel i styrerommet på arbeidsplassen. Informantene beskriver hvordan de opplevde å bli latterliggjort gjennom hevede øyenbryn og hånlige smil i etterkant av en slik homososial situasjon. Del Rosso beskriver videre hvordan forumets diskurs baserer seg på at penisstørrelse blir et direkte kvantitativt mål på maskulin verdi som bidrar til å avgjøre ens sosiale status. På denne måten kommuniserer en liten penis mer enn kun potensielle tilkortkommenheter som elsker; den avslører ens tilkortkommenhet som mann.

Empirisk evidens støtter derfor oppfatningen av at menn er opptatt av andre menn sine blikk, og ikke bare kvinnen, i den seksuelle relasjonen. Det er verdt å merke seg at pasientene som opplever homososiale situasjoner som angstvekkende oftere ønsker penisforlengende operasjoner, enn menn som kun bekymrer seg for penis sin i den seksuelle situasjonen (Driel et al., 1998). De kollektive identitetsprosessene blir tydelige i et sosialt sammenligningsperspektiv. Menn ser til andre menn for å forstå sin hierarkiske posisjon i gruppen. På denne måten får medlemmene i samme sosiale gruppe (andre menn) en potensielt større definisjonsmakt enn kvinnen.

3.3.4 Sexrolle-identitet: Homofili og penisstørrelse

I den homofile seksuelle relasjonen blir den identitetsskapende effekten penisstørrelse kan ha for en mann enda tydeligere. Et studie av Moskowitz og Hart (2011) viser til funn om at penisstørrelse kan ha en direkte implikasjon på den homofiles identitetsopplevelse ved at den er bidragsytende i å skape hans identifiserte anale sexrolle. For mange homo- og biseksuelle er den anale sexrollen en viktig identitetsmarkør (D. A. Moskowitz, Rieger, & Roloff, 2008). Studiet fant at menn som identifiserte seg som kun penetrerende, eller "tops", på gruppenivå hadde større peniser og vurderer seg selv som mer maskuline enn de som identifiserer seg som mottakere, eller "bottoms" (D. Moskowitz & Hart, 2011). Selvidentifisert sex-rolle var en sterk predikator for faktisk seksuell atferd. Studiet identifiserte også en gruppe som "versatiles", eller vekslende, som vekslet mellom å være penetrerende og mottakere. Innenfor denne gruppen så man at det var forskjell på de som faktisk viste en vekslende atferd og de som oftest var mottakere. Igjen viste penisstørrelse og maskulinitet seg å være de sterkeste predikatorene for faktisk atferd, der de som viste en hyppigere vekslende atferd hadde større peniser enn de som oftest deltok som en mottakende part. Forskerne konkluderte med at det kan se ut til at de med mindre peniser blir begrenset av sin penisstørrelse, enten ved at de selv velger den "tryggere" rollen som mottaker for å unngå følelsen av tilkortkommenhet, eller presses inn i denne rollen av sin sexpartner med en større penis. Forskerne presiserer attråverdigheten et stort kjønnsorgan fører med seg i det homofile miljøet og viktigheten av å "kunne kjennes" (to be felt). Nærliggende ligger angsten for å ikke kunne kjennes (to not be felt). Dette kan være en medierende faktor som gjør at menn vegrer seg for å være den penetrerende parten hvis han anser sin egen penis som for liten. Penisstørrelse kan på denne måten ha en direkte innvirkning på selvdefinerende og identitetsskapende prosesser. Opplevelse av komparativ størrelse på genitalier styrer mannen direkte eller indirekte inn i en rolle som oppleves som en viktig del av hans identitet.

Annen forskning på homofile og betydning av penisstørrelse viser til noe sprikende resultater. En nederlandsk undersøkelse fra 2005 fant at kun 24.9% av homoseksuelle menn ønsket seg større penis, selv om de, som heterofile menn, anså det som sin mest attraktive kroppsdel (Woertman, de Wit, & Hoogesteger). Hvis en stor penis er ensbetydende med maskulin verdi kan det tenkes at dette ikke oppleves som like viktig for alle homofile? Bergling (2013) rapporterer, derimot, at kun 7% av homofile menn anser penisen å være deres favorittkroppsdel på en annen mann. I motsetning fremhever Drummond og Filiault (2007)

gjennom sitt studie at flertallet homofile var opptatt av penisstørrelse og at de foretrakk større peniser på sine partnere. Flere hevdet også at penisstørrelse etablerer ens grad av maskulinitet i den homofile seksuelle relasjonen. Del Rosso (2011) påpeker hvordan den økte tendensen i det homofile miljøet til å være åpen om egen penisstørrelse før en seksuell situasjon igangsettes, både kan føre til mer og mindre eksponeringsangst blant menn som anser sin penis som for liten.

3.3.5 Kvinnens antatte og faktiske perspektiver på penisstørrelse

Både forskning og klinisk erfaring viser at mannen bekymrer seg for kvinnens opplevelse av hans genitalier (Del Rosso, 2011; Driel et al., 1998; Nugteren et al., 2010), og en kan derfor tenke seg at kvinnens antatte perspektiv blir en sentral faktor i mannens penisfokus.

Anekdotisk materiale, media og reklamer for penisforlengende prosedyrer kan alle tenkes å ha en innvirkning på mannens oppfatning av hva kvinnen ønsker (Brubaker & Johnson, 2008). Det kan se ut til at menn antar at kvinnen har et likt penisstørrelsesideal som han selv (Johnston et al., 2014; Tiggemann et al., 2008). Forskning på kvinnens faktiske ideal viser derimot at kvinnen foretrekker en penisstørrelse betydelig mindre enn mannen selv, nærmere populasjonsgjennomsnittet for penislengde (15.47 cm) (Johnston et al., 2014). Det er verdt å merke seg at kvinnene forutså det høyere idealet blant menn. Det kan derfor se ut til at disse kvinnene er seg bevisste at mannen ser annerledes på egen penis enn det hun selv gjør.

Lever et al. (2006) fant at 84% av kvinnene i sitt storskalastudie var fornøyde med partnerens penisstørrelse. 14% av utvalget hadde ønsket at partneren skulle hatt større penis mot 2% som ønsket at den skulle vært mindre. Kvinnen ser derfor ut til å være betraktelig mer fornøyd med partnerens penisstørrelse enn mannen er selv. Kun 6% av kvinnene rapporterte at deres partner hadde en penis ”mindre enn gjennomsnittet”, og av disse var 68% misfornøyde med partnerens penisstørrelse. I motsetning var respektivt 86% og 94% av kvinnene fornøyde med penisene de hadde rangert som ”gjennomsnittlig” og ”stor”. Penislengde og tilfredshet ser derfor ut til å være positivt korrelert også hos kvinnen. Allikevel ser det ut til at deres opplevelse skiller seg fra mannens ved at de aller fleste er fornøyde med, og rater sin partners penis, som å være ”gjennomsnittlig” (67%) eller ”stor” (27%), i motsetning til mannen som undervurderer egen penis.

Ved undersøkelse av kvinnens holdninger til betydningen av penislengde – og omfang i den seksuelle relasjonen fant forskerne at kun 21% av kvinner synes penislengde var viktig, mot 77% som rangerte det som uviktig/totalt uviktig (Francken, van de Wiel, van Driel, & Schultz, 2002). Det samme forholdet ble funnet angående penisomfang, dog dette ble rangert som noe viktigere av kvinnene enn penislengde. I et annet studie, der spørsmålene i spørreskjemaet tilsynelatende var noe mer nyanserte, svarte flertallet av kvinner at mannens penisstørrelse var ”somewhat important” (Štulhofer, 2006). Også i dette studiet ble omfang ratet som viktigere enn lengde. Det ble også rapportert om at overordnet estetisk kvalitet ved penis var noe flertallet av kvinnene ratet som ”somewhat important”. Et nytt studie fra 2015 (Ruppen-Greeff, Weber, Gobet, & Landolt) bekrefter disse funnene, der både utseende på pung, penishode og kjønnsår ble rangert som viktigere enn penislengde av kvinnene i studien. Høyest betydning hadde kategorien ”Generelt utseende på penis”. Det kan allikevel argumenteres for at lengde forstås som et aspekt ved ”generelt utseende”.

I forhold til mannen kan det derfor se ut som om kvinnen både er mer fornøyd med, og bryr seg mindre om, penislengde og størrelse. Det har blitt anbefalt klinikere å informere pasienter om disse funnene som en del av psykoedukasjon ved behandling av pasienter med SPS (Johnston et al., 2014; Lever et al., 2006; Wylie & Eardley, 2007). Allikevel kan det tenkes at dette kun vil ha begrenset effekt når en tar i betraktning den betydelige definisjonsmakten andre menn ser ut til å ha. Det er heller ikke sikkert mannen nødvendigvis blir beroliget av slik forskning da statistikken også kan leses som at en betydelig andel kvinner faktisk er opptatte av penisstørrelse og ønsker seg en stor penis.

Det har blitt påpekt at en kvinnes høyere nivå av vaginal responsivitet, målt ved økt vaginal orgasmefrekvens, kan være bakenforliggende årsak til at hun eventuelt foretrekker større peniser (Costa, Miller, & Brody, 2012). Costa et al. hevder at dette er den evolusjonære mekanismen som har ført til at menneskets penis, gjennom naturlig seleksjon, har vokst.

3.3.6 Mannens kroppsprosjekt og penisforlengende prosedyrer

Etter flere tiår med forskning på kvinnens kroppsilde har forskningsfeltet siden millenniumskiftet tatt tak i mannens opplevelse av egen kropp og dets implikasjoner for mannens selvbilde (Drummond & Filiault, 2007; Tiggemann et al., 2008). Brubaker og Johnson (2008) påpeker hvordan postmodernismen og følgende kulturelle endringer har gjort

kroppen til en fremhevet del av identiteten, blant annet som et uttrykk for grad av maskulinitet. Mannens identitetsskapende kroppsprosjekt kan koeksistere med et ideal om hegemonisk maskulinitet, og han kan således unngå beskyldninger om feminisering, ved at reklamebransjen tar visse grep i sine henvendelser til mannen. Annonser som selger penisforlengende produkter presenterer en diskurs som avviser forfengeligheit som årsak til mannens bekymringer. De fremhever et fallossentrisk og maskulint perspektiv ved å appellere til makt, dominans og helse som årsaker til et ønske om større penis (Brubaker & Johnson, 2008).

Penis, og spesielt penislengde, er et av de aspektene ved kroppen som mannen bekymrer seg mest over (Tiggemann et al., 2008). Woertman og kollegaer (2005) fant i sitt studie at både den homofile og heterofile mannen rangerer penis som det mest attraktive ved mannekroppen. I lys av dette kan penisforlengende prosedyrer bli en måte for mannen å forsøke å øke sin maskulinitet på. Det er verdt å merke seg at de fleste menn som søker penisforlengende prosedyrer har en normal penisstørrelse (Nowroozi et al., 2015), og 82 % av menn som oppsøkte genital kosmetisk kirurgi i et studie hadde ingen fysiske abnormaliteter på penis (Ghanem et al., 2007). Brubaker og Johnson (2008) argumenterer for hvordan den penisforlengende industrien skaper en krise i maskuliniteten, ved å indusere angst for å ikke være en tilstrekkelig mann, og deretter selge løsningen; en større, mer potent penis. Penisforlengende prosedyrer spenner seg fra risikofylt genital kosmetisk kirurgi til mer eller mindre evidensbaserte hjemmemetoder. Det som gjør forskningen omkring penisforlengende prosedyrer interessant for forståelsen av den maskuline identitet er ved å ta innover seg lengden menn kan gå for å øke sin penisstørrelse, både når det gjelder store økonomiske utgifter, potensielle smerter og helsemessig risiko. Et penisforlengende kirurgisk inngrep er knyttet til potensielle komplikasjoner som erektil dysfunksjon, inkontinens, nedsatt penissensitivitet og smertetilstander (Janáčková et al., 2009). Denne pasientgruppen risikerer med andre ord egen velfungerende penisfunksjon grunnet et mer fremtredende kosmetisk fokus. I Norge foretas ikke slike kirurgiske inngrep av etiske hensyn (Aars, 2011).

På internett selges kremer, medikamenter og penisforlengende verktøy til menn som antas å ikke oppsøke helsevesenet for sitt opplevde problem (Veale et al., 2015). Hegemoniske maskuline verdier kan være en medvirkende årsak til at menn ikke deltar i helsebringende atferd, som å oppsøke hjelp når de opplever et problem (Courtenay, 2000). På internettsiden www.penisforlenger.no selges produktet AndroPenis®, som ifølge siden, er den eneste

penisforlengende innretning på markedet som er sertifisert og godkjent av EUs helsemyndigheter ("Andropenis," 2015). Leverandøren garanterer en permanent større penis på en effektiv og sikker måte uten bivirkninger. Det er interessant å merke seg at leverandøren har skrevet et eget avsnitt der de undrer seg over hvorfor menn ønsker seg en større penis, helt nederst på siden. De kommenterer at det både kan være for å imponere andre menn, "men det er også kjent at kvinner liker større peniser(...)". Uansett bakenforliggende årsak er beskjeden klar: "Begynn å bruk Andropenis® penisforlenger i dag og få et liv uten seksuelle komplekser"("Andropenis," 2015).

Forskning viser derimot at en betydelig andel av brukerne og pasientene ikke blir fornøyde med resultatet (Nugteren et al., 2010; Veale et al., 2015). Janackova et al. (2009) beskriver hvordan penisforstørrende operasjoner kan sees på som et ineffektivt forsøk på en kirurgisk løsning i møte med et psykisk problem. Ny forskning antyder at ikke-kirurgiske forlengende prosedyrer kan ha en beskjeden effekt i behandling av pasienter med small penis syndrome, og bør erstatte kirurgiske forlengingsprosedyrer hos disse pasientene (Nowroozi et al., 2015). Allikevel bør psykoedukasjon og terapi eller støttesamtaler være valgt behandlingsmetode i møte med denne pasientgruppen (Nugteren et al., 2010; Veale et al., 2015; Wylie & Eardley, 2007).

3.4 Betydning av penisfunksjon

Betydningen av erektil funksjon beskrives av menn i Bangladesh for å være den ultimate representasjonen av mannskraft og potens, og en slapp penis sees på som en trussel mot manndommen (Khan et al., 2008). Utover dette har det, til forfatters erkjennelse, ikke blitt forsket på mannens opplevelse av sin velfungerende penis og hvor viktig dette er for hans opplevelse av identitet. Effekter av penisfunksjonen for mannens identitetsopplevelse blir derfor best forstått på nåværende tidspunkt ved å se til patologiforskningen.

3.4.1 Impotens – mer enn en beskrivelse av erektil dysfunksjon

Impotens defineres som et tilstandsbilde med vedvarende ereksjonssvikt, men "impotens" som begrep formidler mer enn kun en manglende evne til å få ereksjon. Det formidler et tap av potens, eller livskraft, energi, vitalitet og maskulint potensiale. På denne måten definerer uttrykket mer enn et seksuelt tilstandsbilde - det definerer mannen. En mulig komplikasjon ved kirurgisk behandling av prostatakraft er at nervetråder nødvendige for ereksjon blir

kuttet (Chapple & Ziebland, 2002). Dramatiske utsagn fra pasienter som sier at de heller skulle ønske de var døde i etterkant av slike operasjoner, vitner om betydningen potensen har vært vektlagt (Potts, 2000). Potensen anses å være like verdifullt som livet selv. Den impotente mannen er en mann som ikke har lyktes i å nå sine maskuline mål og hans penis har således gitt opp. Tap av kontroll er en viktig faktor for å forstå betydningen ereksjonssvikten kan ha for mannen. Flere forfattere har reagert på hvordan ”impotens” er et stigmatiserende begrep, da det nettopp forsøker å si noe om mannen bak ereksjonsproblematikken (Aars, 2011; Potts, 2000; Tiefer, 1986). Hvis man ser til forskningen på opplevelsen til menn som opplever erektil dysfunksjon kan det allikevel se ut til at begrepet reflekterer noe av opplevelsen til disse mennene, og på denne måten blir passende allikevel. Den slappe penis blir symbolet på noe som har gått tapt, noe som mangler.

3.4.2 Konsekvenser av erektil dysfunksjon

Waltners teori støttes av forskning når det gjelder betydningen av en velfungerende penis, deriblant intakt ereksjonsevne og orgasmerespons, for andre selvområder enn seksualitet (Davis et al., 2012; Fugl-Meyer, Lodnert, Bränholm, & Fugl-Meyer, 1997; McCabe & Althof, 2014). McCabe og Althof (2014) fant i sin metaanalyse at menn med erektil dysfunksjon rapporterer om dårligere seksuelle relasjoner, lavere seksuell tilfredshet, minsket selvsikkerhet, lavere selvfølelse og flere depresjonssymptomer enn kontrollgruppene. Da alle nevnte psykososiale aspekter ble bedret på gruppenivå ved medikamentell behandling av den erektil dysfunksjonen foreslo forskerne et kausalitetsforhold. Ved videre analyser av dataene ble selvtillit stående som en medierende variabel, der erektil hardhet bidro til økt selvtillit som igjen reduserte prestasjonsangst i den seksuelle relasjonen. Selvtillit er en viktig faktor i menneskets opplevelse av egenverd og identitet, og en velfungerende penis gir økt selvtillit som er med på å styrke en følelse av verdi. Opplever man derimot problemer med penis kan dette påvirke selvtilliten negativt og gi en opplevelse av verdiløshet og andre depressive symptomer.

Et systematisk litteratursøk beregnet at menn som slet med seksuell dysfunksjon hadde en dramatisk forhøyet risiko for å utvikle depresjon, med 130-210%, enn menn i normalpopulasjonen (Atlantis & Sullivan, 2012). Samme studie fant også at risikoen for å utvikle seksuell dysfunksjon ved en depresjonsslidelse var 50-70% forhøyet. Atlantis og

Sullivan oppfordret derfor klinikere til å rutinemessig screene pasientene sine for den potensielle komorbide lidelsen når en pasient søker hjelp for enten seksuell dysfunksjon eller depresjon. Bedre erektil funksjon har nettopp vist seg å øke menns overordnede livskvalitet (Fugl-Meyer et al., 1997). Slike studier illustrerer hvordan psykologiske faktorer direkte kan påvirkes av mannens opplevelse av sin erektile funksjon. Penisfunksjon påvirker seksuelle relasjoner, selvtillit, egenverd og andre viktige variabler som er meningskapende for individet og sentrale for identitetsopplevelse, også utover den seksuelle identitet.

3.4.3 Sammenhengen mellom penispersepsjon og erektil dysfunksjon

At mannens oppfatning av egen penis innebærer både vurderinger av penisutseende og penisfunksjon gjør det nærliggende å anta at disse vil korrelere og påvirke hverandre til å gi en mer global penisoppfatning. Ny forskning viser at det genitale selvbilde, definert som mannens score på "Male genital image scale", er negativt korrelert med grad av erektil dysfunksjon (Wilcox, Redmond, & Davis, 2015). Det kan se ut til at et negativt genitalt selvbilde kan føre til seksuell angst som igjen påvirker seksuell funksjon. Dette er viktige implikasjoner som viser hvordan mannens forståelse av egen penis direkte kan påvirke hans seksuelle funksjon som igjen vil kunne påvirke hans opplevelse av eget kjønnsorgan. Dette kan bringe mannen inn i selvforsterkende tankespiraler der hans negative genitale persepsjon får han til å føle seg utilstrekkelig som mann, som således svekker ereksjonsevnen, og som igjen kan gjøre at hans negative oppfatninger av egen penis forsterkes. Dette perspektivet er også relevant for å forstå positive forsterkningsmekanismer på penisfungering, oppfattelse av egen penis og seksuell selvtillit.

3.4.4 Den seksuelle prestasjonen

Frykten for at penis ikke skal fungere optimalt i den seksuelle situasjonen kan tenkes å starte opp i de tidlige ungdomsårene. Hyde et al. (2008) fant i tidligere beskrevne kvalitative studie med ungdom tydelige narrativer omhandlende angsten for å ikke strekke til seksuelt grunnet potensiell svikt i penisfunksjonen. Det ble rapportert om kjennskap til jevnaldrende som opplevde å ikke oppnå ereksjon eller ejakulasjon i en seksuell situasjon, og hvordan dette lett ble kilde til mobbing og sladder. Forskerne så dette som et symptom på det dominerende hegemoniske maskulinitetsidealet i samfunnet. De påpeker at mannen, gjennom forventningene ved å skulle mestre, styre og ha kontrollen over seksualiteten, ender opp med å bli et offer grunnet angsten for å ikke strekke til.

På direkte spørsmål om hvordan vellykkete seksualitetsopplevelser har hatt betydning for ungdommene svarer en ”(..) Makes you feel more like a man”. Forskerne påpeker at fallisk selvtillit for de unge mennene var en viktig forsterker for den maskuline identiteten. Annen forskning støtter også hvordan opplevelsen av mestret seksualitet kan styrke en mer overordnet følelse av maskulinitet hos mannen (Brubaker & Johnson, 2008; Huysamen & Boonzaier, 2015). Derimot hadde ungdommene nedsettende kallenavn, deriblant ”homse” og ”pingle” til unge menn som ikke fikk ereksjon i de seksuelle situasjonene (Hyde et al., 2008). Dette utgjør et eksempel på hvordan en opplevd mislykket penis kan være identitetsskapende gjennom seksuelle erfaringer og jevnaldrende sine blikk.

Seksuell erfaring har i seg selv en positiv effekt på hvordan mannen opplever sitt eget kjønnsorgan, og seksuell aktivitet i nær fortid hadde en sterkere positiv effekt enn tidligere seksuelle opplevelser (Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Dette kan vitne om økt selvtillit og selvaksept etter opplevelser med seksuell funksjon og mestringsopplevelser på det seksuelle planet.

Den prestasjonsfokuserete seksualitetsdiskursen bør sees på som et uttrykk for den hegemoniske maskuliniteten, der mannen skal yte, mestre, forsørge, ivareta og forvalte seksualiteten. Mannens seksuelle ansvar strekker seg tilsynelatende utover det rent biologiske med at mannen skal gi og kvinnen ta imot. En medieanalyse påpeker at det kan virke som om både menn og kvinner fremdeles legger det meste av ansvaret i det seksuelle møtet på mannen (Farvid & Braun, 2006). Han skal mestre en vedvarende ereksjon, holde igjen en orgasme, men også evne å oppnå orgasme, da helst rett etter kvinnen. Tiefer (1986) påpeker at det økte fokus på kvinnens seksualitet i moderne tid kan være nok en kilde til seksuell angst hos mannen. Tidligere var mannen den naturlige læreren til kvinnen, som både var seksuelt uerfaren og uvitende om egen seksualitet. Tiefer presiserer at den moderne kvinnen med forventninger og krav kan forstås som en forventning om prestasjon. Mannen er ikke lenger den fødte leder, men et verktøy til kvinnens nytelse, der mannens presisjon og teknikk nødvendigvis blir viktig.

Ved å oppleve mislykkethet på det seksuelle domenet kan mannens mentale representasjon av seg selv som en seksuelt tilstrekkelig mann svekkes, men effekten kan ha spredninger utover det seksuelle selvområdet. Som Waltner (1986) påpeker kan individets selvfølelse som

seksuell mann være knyttet til hans selvforståelse på andre områder. Waltner presenterer således et noe sårbart bilde av mannsidentiteten, da opplevelsen av egen penisfunksjon, som både kan være uforutsigbar og flyktig, kan ha potensielt gjennomgripende konsekvenser for den globale selvforståelsen.

3.4.5 Seksualitet og tilknytning: Bekreftelse, kontakt, tilhørighet og kjærlighet

Hvorfor blir den beherskede, prestasjonsorienterte og mestrende seksualiteten så viktig? En drivkraft er den tidligere beskrevne hegemoniske maskuliniteten som skaper et behov for alfahannendominans og sosial status. Det er allikevel nærliggende å anta at også behovet for tilknytning og opplevelser av nærhet er dominerende motivasjon i mannlig seksualitet. Populær kultur og anekdotisk materiale beskriver hvordan mannen elsker gjennom sin penis, og at seksualitet blir hans måte å oppleve tilknytning og anerkjennelse på. Klinisk erfaring støtter dette, da menn som oppsøker sexologisk rådgivning og terapi ofte lengter etter kontakt, ømhet og bekreftelse. Seksualiteten blir et middel i forsøket på å få dekket slike behov, og seksuell avvisning blir opplevd som avvisning på både relasjonelle og identitetsskapende plan. I lys av dette blir det derfor noe påfallende hvordan slike ”myke” mandige behov ikke har fått fokus i seksualitetsforskningen. Muligens reflekterer dette noe av samfunnets overordnede holdninger til mannlig prestasjonsfokuset seksualitet.

En kan anta at den seksuelle prestasjonen blir viktig for mannen fordi han, gjennom mestret seksualitet, opplever nærhet og kontakt, og gjennom disse relasjonelle prosessene får bekreftet sin identitet, både som menneske og som mann. Prestasjonsfokuset blir i denne forståelsesrammen en trygg og sosialt allment akseptert måte å få tilgang til, og kontroll over, selvforsterkende og relasjonelle prosesser innenfor den maskuline diskurs. Forskning på dette perspektivet vil potensielt gi økt innsikt i drivkreftene som ligger bak mannens prestasjonsfokus og årsaken til at kvinnens vurderinger blir viktige for mannen.

3.4.6 Lyst og nytelse

Nytelsesaspektet er nok et underprioritert forskningsfelt innenfor mannlig seksualitet. Litteraturen er praktisk talt ribbet for referanser som omhandler penis som kilde til seksuell nytelse og betydningen av sterke kroppslige fornemmelser som orgasme. Det kan se ut til at teoretikere og forskere legger dette som en implisitt faktor i mannens seksuelle behov.

Jørgen Lorentzen (2004) beskriver i sin bok "Maskulinitet" hvordan lyst som tema lett kan oversees hos mannen grunnet den feilaktige antakelsen om en enkel logikk i den mandige seksualiteten, i motsetning til kvinnens kompliserte. Han mener at dette er grunnen til at kvinnens seksualitet har vært i fokus på bekostning av lignende prosesser hos mannen. Lorentzen beskriver også hvordan orgasmen kan oppleves isolerende gjennom sin intensitet og primitivitet: "Gjennomstrømmingene i kroppen kan ikke kommuniseres. Dessuten er nytelsen ofte språkløs og dermed ubeskrivelig" (2004, s. 169). Nevrovitenskapen har kartlagt hjernen og det endokrine systemets responssykluser ved orgasme, og hormonelt er orgasmen selvforsterkende (Linden, 2011). Dette antas å være en viktig drivkraft for menneskelig seksualitet. Allikevel blir det igjen påfallende hvordan psykologisk forskning tilsynelatende har unngått viktige og mykere aspekter ved mannens seksualitet. Fremtidig forskning bør undersøke mannens forhold til egen nytelse og lystfølelser, og hvordan han forstår og plasserer betydningen av disse i sin mandige selvforståelse. Det kan tenkes at dette er et underprioritert tema for mange menn i tråd med de hegemoniske maskuline verdiene i dagens samfunn.

3.4.7 Befruktningspotensiale

Et annet potensielt identitetsskapende aspekt ved penisfunksjon kan tenkes å være mannens mulighet til å kunne befrukte. Fallossymbolet har til alle tider vært symbolet for fruktbarhet, og en naturlig befruktning er avhengig av en rekke aspekter ved genital funksjon hos mannen, deriblant hans evne til ereksjon, orgasme og sædkvalitet. Infertilitet er assosiert med emosjonelle vansker som depresjon, skamfølelse, isolasjon og stressreaksjoner, i tillegg til seksuell dysfunksjon (Cook, 1987; Saleh, Ranga, Raina, Nelson, & Agarwal, 2003; Woollett, 1985). Lavt spermienivå i ejakulatet ble i et studie assosiert med høyere risiko for å utvikle seksuelle funksjonsforstyrrelser, definert som erektil dysfunksjon eller uteblitt orgasme, i etterkant av diagnostisering av infertilitet. (Saleh et al., 2003). De seksuelle funksjonsforstyrrelsene ansås å være psykogene reaksjoner på kjennskap til infertiliteten og var assosiert med andre emosjonelle reaksjoner. Woollett (1985) påpeker at mannen tolker sin infertilitet som en seksuell mislykkethet i tillegg til reproduktiv mislykkethet, da mannens følelse av maskulinitet, hans evne til seksuelle relasjoner og hans fruktbarhet er tett knyttet til hverandre. Evne til reproduksjon anses å være et grunnleggende menneskelig behov. Det er derfor å forvente at infertilitet skaper voldsomme reaksjoner og endringer i mannens selvforståelse og hans forståelse av egen maskulinitet. Woollett beskriver også hvordan bruk

av mestringsstrategier som fornektelse og unnvikelse ble mer brukt av menn enn kvinner som var diagnostisert med infertilitet. I tråd med hegemoniske maskuline verdier kan det tenkes at det blir for utrygt å skulle ta innover seg mangel på kontroll over egen kropp og eget liv, og at følelser av utilstrekkelighet som mann derfor forsøkes å avspaltes eller fortrennes.

Ålgars et al fant i tidligere beskrevne studie om genitale persepsjoner at menn som hadde fått biologiske barn i mindre grad ønsket seg en større penis enn menn som ikke hadde biologiske barn (Ålgars et al., 2011). En rimelig forklaring på dette fenomenet er at mannens opplevelse av å ha behersket befruktning bekrefter hans maskulinitet og mestrede seksualitet. I tillegg kan det tenkes at mannen ser sin penis i et mer selvsikkert lys med slike åpenbare bevis om funksjonalitet. Grunnet studiets korrelasjonelle natur kan det ikke utelukkes at retningsforholdet kan gå motsatt vei, og at menn som i utgangspunktet har positive persepsjoner om sin penis i større grad får barn, for eksempel som et resultat av et aktivt sexliv. Det er verdt å merke seg at retningsforholdet gikk motsatt vei for kvinnene i studien, der det å ha biologiske barn var assosiert med lavere tilfredshet med genitalier.

Det er verdt å merke seg at flere menn som steriliserer seg frivillig opplever negative psykiske konsekvenser i ettertid selv om de verbalt uttrykker at de var fornøyde med inngrepet (Bloom & Houston, 1976). Det rapporteres også at mange unge menn angre på inngrepene i ettertid. En hypotese for å forstå disse funnene er at en følelse av ufuktbarhet endrer en forståelse av den maskuline identiteten (Ziegler, Rodgers, & Kriegsman, 1966). Penis blir bindeleddet mellom befruktningspotensialet i mannen og den faktiske befruktningen, og intakt genital funksjon muliggjør et farskap. I lys av dette kan man forstå penis som en kilde til videreføring av egne gener og dette gir nok en innfallsvinkel til penisens betydning for den maskuline identitet.

3.5 Kvinnens genitale identitet

Som tidligere nevnt er det overveiende flertallet av artikler som siterer Waltner's genitale identitetsteori forskning på kvinnens genitale identitet. Studier på genital persepsjon konkluderer med at kvinner er mer misfornøyde med egne genitalier enn menn, selv om effektstørrelsene i de fleste studiene er små (Ålgars et al., 2011; Morrison et al., 2004; Reinholtz & Muehlenhard, 1995). Kvinnen avgir også flere nøytrale svar om egne genitalier enn mannen angående spørsmål om ulike aspekter ved genital persepsjon (Morrison et al., 2004). Misfornøydheden med vagina hos kvinnen ser ut til å ha lignende korrelater som hos

menn som er misfornøyde med penis, deriblant negativt seksuelt selvbylde, nedsatt seksuell nytelse og et negativt kroppsbilde (Schick, Calabrese, Rima, & Zucker, 2010). Braun og Wilkinson (2005) utforsket i sitt kvalitative studie hvordan kvinner ser på forbindelsen mellom sin feminine identitet og vagina. Resultatene fra studien vil bli presentert med tanke på at en muligens ville funnet noe lignende tematikk i et studie med menn, penis og den maskuline identitet. Kvinnene i studien bekrefter at de definerer sin feminine identitet blant annet ut i fra sin vagina. Det beskrives at det i det hele tatt er vanskelig å skille de to, og at de ikke kan se for seg hvordan det ville vært å ikke ha en vagina. Funksjonsaspekter som mulighet for samleie og reproduksjon ble sett på som viktige identitetsmarkører. Noen av kvinnene utfordret allikevel linken ved å fremheve andre elementer av deres feminine identitetsopplevelse, som atferd, andre kroppsdeler som bryster og en iboende feminitet. Det er verdt å merke seg at en del av kvinnene beskrev sitt forhold til sin vagina som ”like naturlig og selvsagt som mannen og hans penis”. Det var også noen kvinner som definerte vagina som en feminin kroppsdeler fordi menn ikke hadde en. Dette kan tyde på at kvinnene forstår penis som en selvfølgelighet for mannens opplevelse av den maskuline identitet, selv mer selvfølgelig enn vagina er for kvinnen. Vagina defineres som feminin delvis grunnet dens avstand fra det maskuline. I lys av disse funnene er det noe påfallende at forskerne i denne studien ikke velger å diskutere penis potensielle betydning for den maskuline identitet i det hele tatt.

En kan anta at man ville funnet noe lignende tematikk blant menn; både diskurser om en selvfølgelighet ved penis-manndomsforholdet, utfordringer av forholdet ved å peke på andre maskuline aspekter, både iboende og fysiske, og betydningen av funksjonsaspekter ved seksualitet og reproduksjon. Man kan allikevel undre seg over om mannen ville referert til det naturlige og selvfølgelige i denne linken ved å referere til kvinnen.

3.6 Menn uten penis og effekter av penispatologi

Et fokus på hvordan maskulinitetsperspektivet forvaltes hos en mann uten penis, enten ved at den har blitt fjernet, eller ved at den aldri var der i utgangspunktet som hos transemenn, kan bidra til å kaste lys over hvilken betydning penis har for den normative mannens maskuline identitetsformasjon. Forskning på mannens opplevelse av sykdommer eller skader som rammer penis rommer reaksjoner på tap av normalitet, og kan således sees på som et supplerende perspektiv.

3.6.1 Endring i manndomsfølelse etter penisamputasjon

Grunnet en generelt sen diagnostisering av pasienter med peniskreft er delvis eller fullstendig penisamputasjon i mange tilfeller en nødvendig og livreddende intervensjon (Bullen, Edwards, Marke, & Matthews, 2010). Diagnostiserte og behandlede pasienter har høy overlevelsesrate (80%) (Witty et al., 2013), men det er allikevel nærliggende å anta at et slikt dramatisk kirurgisk inngrep for mannen vil innebære psykososiale omveltninger og endringer i selvoppfattelse. Selv om det er skrevet en betydelig mengde artikler på behandlingen av peniskreft og funksjonelle aspekter (Minhas et al., 2005; Romero et al., 2005), er det først de senere årene at psykologiske effekter av behandlingen har fått forskningsfokus. Resultatene viser at penisamputasjon har gjennomgripende effekter på mannens følelse av maskulinitet og hans selvilde, i tillegg til seksuelle, fysiologiske og sosiale konsekvenser (Bullen et al., 2010; Davis et al., 2012; Witty et al., 2013). Etter vellykkete behandlingsforløp rapporterer menn om utfordringer ved urinering, og følgende psykososiale aspekter ved dette, seksuelle utfordringer, skam over penisutseende og en følgende vegring for å eksponere seg for andres blikk (Bullen et al., 2010; Witty et al., 2013). Det mest relevante for oppgavens tematikk er allikevel funnene som tyder på en endring i selvoppfattelse og manndomsfølelse hos rehabiliterte peniskreftpasienter. Bullen et al. (2010) spesifiserer at kreft og kreftbehandling i seg selv for mange menn vil føles som et slag mot pasientens opplevelse av maskulinitet, ved å gjøre mannen sårbar og redusert. Kreftens lokalisering vil i disse tilfellene ytterligere påvirke manndomsfølelsen og påvirke hans genitale kroppsbilde (Davis et al., 2012). I Davis et als studie (2012) rapportere menn om en følelse av avmaskulinisering, tap av manndomsfølelse og svekket selvtillit. I Bullen et als studie (2010) avviste flertallet av forskningsdeltakerne ved direkte utspørring at de følte seg mindre mandige, mens svar på andre spørsmål tydelig viste en endring i selvoppfattelse og vurdert maskulin verdi. Dette ble spesielt tydelig gjennom tematikk som angikk maskulin kultur og rolle, fryktet tap av urinær og seksuell kontroll og økt sårbarhet og avhengighet av andre. Gjennomgående rapporterer mange menn at de ser for seg at effektene av behandlingen hadde vært vanskeligere å takle for dem som yngre – både med tanke på seksuelle aspekter og med mulighet for befruktning. På denne måten anser disse mennene penisfunksjon som viktigere for yngre menn og deres selvopplevelse. Forskning på pasienter med prostatakreft og testikulær kreft vitner om endringer i maskulinitetsopplevelse på lignende måter som peniskreft, og stiller nye spørsmål om organisering av maskulinitetsfølelse (Chapple & Ziebland, 2002; Davis et al., 2012).

Allikevel er peniskreft den krefttypen med størst endring på det genitale selvbilde (Davis et al., 2012).

Penisamputasjon utgjør også endelig konsekvens ved noen forsøk på selvkastring. I litteraturen omhandlende disse selvmutileringskasusene beskrives pasienter med en ignorert kjønnsidentitetsproblematikk, ofte i psykotisk tilstand og/eller ruset, som forsøker, og noen ganger lykkes i, å skjære bort hele eller deler av egne genitalier (Dunn, Collins, House, & Weintraub, 2009; Greilsheimer & Groves, 1979; Nakaya, 1996). Grunnet slike studiers utvetydige patologiske utgangspunkt vil ikke dette perspektivet diskuteres ytterligere.

3.6.2 Transmenn

Det har ikke lyktes forfatter i å finne forskningslitteratur omhandlende menn som er født i kvinnekropp og deres forhold til penis. Kvinne-til-mann transseksuelle er den minst studerte gruppen angående maskulinitets-tematikk (Green, 2005). Følgende avsnitt baserer seg derfor på klinisk erfaring og anekdotisk materiale. Transmenns maskuline identitetsutvikling vil ikke nødvendigvis bli støttet av samfunnsmessige krefter, og blir heller ikke utviklet i takt med kroppslige attributter. Det er derfor nærliggende å anta at menn som er født uten penis (og fra et biomedisinsk perspektiv vil bli beskrevet som kvinner) vil ha en annerledes maskulin utvikling og organisering enn biologisk fødte menn. Intervjuer av transmenn peker i en retning av at en penis ikke er nødvendig for en følelse av maskulinitet (Green, 2005). Det er også verdt å merke seg at transmennene var opptatt av å skille maskulinitet og mannlighet, og hva som var et kjønnsuttrykk kontra selvopplevelse. Behovet for å skille mellom identitet, rolle og selvforståelse blir med denne gruppen tydeligere enn hos biologisk født menn. Klinisk erfaring tyder på at flere transmenn føler det som viktig og nødvendig ledd i den kjønnskorrigerende prosessen å få en penis. Penis blir det definitive, kommuniserende og endelige symbolet på den manndommen de allerede har følt lenge. I Norge er det to hovedgrupper av kjønnskorrigerende genitale operasjoner for kvinne-til-mann; tradisjonell penoplastikk og den nyere frigjøring av klitoris, eller metoidioplastikk (HBRS, 2001; Oslo Universitetssykehus, 2013). Metoidioplastisk operasjon muliggjør en både urinerende og seksuelt funksjonell mikropenis på ca. 5 cm, mens tradisjonell penoplastikk muliggjør en ”tilfredsstillende størrelse på penis”, uten funksjonalitet (Oslo Universitetssykehus, 2013). Feltet er avhengig av økt forskning på de psykologiske effektene av de ulike metodene for å få innsikt i hvordan det påvirker mannens selvfølelse i etterkant av operasjonene, og bidra til

å skape retningslinjer for anbefalt behandling. I de tilfellene der begge behandlingsmetodene er mulige for en pasient blir et viktig spørsmål hva som bør vektlegges for høyest tilfredshet hos pasienten; penisutseende eller penisfunksjon?

3.6.3 Penispatologi

Som tidligere nevnt er en betydelig mengde forskning på mannens opplevelse av egen penis gjort på kliniske utvalg av menn som oppsøker helsevesenet grunnet genital patologi (Davis et al., 2012; Husmann, 2004; Nelson & Mulhall, 2013). Disse inkluderer medfødte patologiske tilstander som mikropenis, hypospadi og krummerik; inflammatoriske tilstander som Peryonies lidelse og traumer på penis i forbindelse med operasjoner eller skade. Felles for disse pasientgruppene er en omfattende skamfølelse over penisutseende, rapporterte mindreverdighetskomplekser og ønsket om normalitet (Davis et al., 2012). Ved å se penis i et identitetsskapende lys øker klinikerens forståelse for prosessene som fører til en slik skamfølelse. Det er vanlig at disse pasientgruppene kvier seg lenge før de oppsøker hjelp, selv ved tilstander der behandling er relativt enkel (Aars, 2011). Det ser ut til at medisinske tilstander har en gjennomgripende effekt på det genitale selvbildet, som videre har effekt på overordnet livskvalitet (Davis et al., 2012).

Selv om mange menn rapporterer om en subjektiv opplevelse av en for liten penis, er definisjonen for den medisinske tilstanden ”mikropenis” en erigert penis under 7,5 cm hos voksne menn (Kayes, Shabbir, Ralph, & Minhas, 2012). Denne gruppen menn rapporterer om ulike seksuelle begrensninger, deriblant fysiske tilkortkommenheter for å kunne gjennomføre et tilfredsstillende samleie eller mer psykogene sperrer for å sette seg i en seksuell situasjon (Husmann, 2004). Pasientgruppen rapporterer om manglende selvtillit på sin maskuline rolle og maskuline seksuelle identitet, et hemmende sexliv, psykiske vansker og et overordnet negativt kroppsbilde (Davis et al., 2012; Husmann, 2004). Opplevelsen av å ha en mindre penis enn normalbefolkningen kan se ut til å ha skaminduserende effekter på denne pasientgruppen som således påvirker deres følelse av mandighet. Grunnet studienes korrelasjonelle natur kan også andre årsaksforklaringer være relevante, deriblant for lave nivåer av androgener i fosterlivet, som både kan ha påvirket penisutvikling og virket styrende for utvikling av seksuell identitet.

Det er påfallende mange likheter mellom pasientgruppen med mikropenis og menn med small penis syndrome (med penisstørrelse innenfor normalspekteret). Også pasientene med mikropenis blir sjeldent fornøyde med resultatene av penisforlengende kirurgi, med mindre de har begrensede forventninger i utgangspunktet. Det ser ut til at psykoterapi og psykoseksuell veiledning er mer potente behandlingsmetoder for begge pasientgruppene, der terapeuten jobber direkte med mannens kognisjoner og emosjoner rundt opplevelsen av penis og hans seksuelle selvbilde og angst. Kun 3,6 % av søkerne til penisforlengende kirurgi ønsket fremdeles inngrepet etter å ha fullført et program med psykoseksuell veiledning (Ghanem et al., 2007).

Penisens betydning for den mandige identitet blir påfallende ved å se på studiene som konsentrerer seg om menn med penispatologi. Disse mennenes følelse av mindreverdighet og utrygghet i sin maskulinitet kan være en pekepinn på hva penis kan gi mannen av positive forsterkninger når penis fungerer som den skal og oppleves i et positivt lys.

3.7 Peniskultur og maskulinitet

En analyse av penisens betydning for mannens maskulinitetsfølelse er ikke komplett uten et blikk på opprettholdende faktorer i samfunnet til et slikt vedvarende fallisk og penissentrert perspektiv som nå har vært presentert. Ved å belyse helsevesenets, medias, og pornografiens potensielle definisjonsmakt kan flere aspekter ved mannens subjektive penisopplevelse bli belyst.

3.7.1 Medikalisering av penis

”If failure to obtain and sustain an erection is primarily portrayed as a medical/physical problem, stemming from the faulty (penis-) body, then theoretically there is no harm to the masculine intellect after all”. (Potts, 2000, s.91).

Et viktig perspektiv på hvordan kollektive prosesser kan påvirke mannens genitale identitet er måten helsevesenet og samfunnet for øvrig bidrar til å medikalisere mannlig seksualitet (Flowers et al., 2013; Potts, 2000; Tiefer, 1986). Medikalisering er et sosiologisk begrep som beskriver hvordan menneskers problemer søkes forklart gjennom medisinske årsaksmodeller og behandles av helsevesenet (Kirkevold, 2009). Ulike fagpersoner samler seg kritiske til at helseekspertene får et tilsynelatende monopol på å definere normalitet og patologi. I sentrum

for samfunnets forståelse av mannens seksualitet står nettopp den erigerte penis som symbol for det sunne og normale. Den slappe, uerigerte penis har blitt sykeliggjort og uønsket, og det finnes et økende antall løsninger for å få bukt med problemet; både kirurgisk, farmakologisk og terapeutisk. Felles for alle løsningene, inkludert varianter av sexologisk terapi, er at mangel på ereksjon nødvendigvis ses på som et problem som kan, og bør, kureres. Innenfor anatomisk terminologi er det verdt å merke seg at retningsforholdene ved penis, i den anatomiske utgangsstillingen, beskrives som om penis er erigert (Dahl & Rinvik, 2010). Ereksjonen sees således på som et utgangspunkt.

Potts (2000) beskriver hvordan medikaliseringstendensen kan sees på som et nyttig identitetsbevarende virkemiddel mannen benytter seg av for å beskytte sin maskuline verdi i møte med en truende potensiell impotens. Der kvinner blir møtt i helsevesenet med en forståelse av seksuell dysfunksjon som reaksjoner på stress, overbelastning og psykiske problemer, møtes mannen med en forståelse av at det er et underliggende fysiologisk problem (Potts, 2000). Det skal sies at de fleste moderne urologer og sexologer finner skillet mellom fysiologisk og psykogen impotens som et kunstig og uheldig skille, da det oftest vil være komponenter av begge som er med på å bidra til å opprettholde en erektil dysfunksjon (Aars, 2011). Det kan tenkes at der mannen møtes med nettopp en forståelse av at noe er fysisk galt med han, kan han fjerne ”seg selv” fra problemet, og kan på denne måten bevare sin manndomsfølelse. Det er ikke mannen som har feilet – det er noe galt med hans penis og det kan repareres. På denne måten blir medikaliseringen av mannlig seksualitet nok et ”symptom” på hvor nært knyttet mannens identitet er til hans penis. Når noe ikke fungerer er det tryggest for det maskuline selvet å kunne plassere kilden til problemet utenfor egen identitet, nettopp ved å se på det som skjer som sykdom.

Samfunnet og helsevesenets perspektiv i møte med mannens personlige psykologi og penisangst kan tenkes å danne en selvforsterkende spiral, i stadig søken etter nye løsninger på det forfatterne beskriver som et samfunnsmessig problem; de vedvarende hegemoniske maskulinitetsverdier i seksualiteten (Flowers et al., 2013; Tiefer, 1986). Fokus på prestasjon, penetrering og det maskuline ansvaret i den seksuelle relasjonen kan virke angstøkende og lystdempende, som videre hemmer utforskning og nærhet i det seksuelle møtet. Potts (2000) argumenterer videre for at det bør skapes et rom for penis i alle stadier av ereksjon- fra fravær til fullstendig, i den seksuelle relasjonen. Å inkorporere også den uerigerte penis i mannens normative seksualitetsforståelse, og anse den som sunn og naturlig, vil potensielt

skape endring i tradisjonelle konsepter av mandig seksualitet – bort fra det prestasjonsrettede og mot utforskning, lek og kontakt.

3.7.2 Penisselvet – avspaltingen fra mannens identitet

Parallelt med det presenterte identitetsskapende penissynet, der mann og penis er uatskillelige, eksisterer det et annet perspektiv. Penis kan, gjennom kunst, lingvistikk, anekdotisk materiale og media også blir beskrevet som ”en som lever sitt eget liv”, og plasseres således utenfor mannens kontroll og identitet (Friedman, 2002). Det snakkes om mannens to selv; hans rasjonelle, kontrollerte, cerebrale selv; og hans penisselv- som følger en dyrisk agenda, utenfor kognitiv kontroll (Potts, 2001). Denne måten å snakke på, der avspaltningen av penis til å bli ”den andre” splitter mannens drifter fra hans kontrollerte selv, kan skje med både positivt og negativ fortegn. På den ene siden kan mannen beskrive sin penis sin som ”en kompis” eller gi han et lignende kjæleavn. Med et slikt positivt syn på penis kan det tenkes at mannen ser på kjønnsorganet sitt som en samarbeidspartner i å nå sine maskuline mål, både seksuelt, homososialt og reproduktivt.

Med en mer negativ opplevelse av penis kan kjønnsorganet oppfattes som en ukontrollerbar forræder. Pinlige ereksjoner i en ikke-seksuell situasjon eller fravær av ereksjoner, premature ejakulasjoner eller ejakulasjoner som aldri kommer; det er flere måter mannen kan oppleve at penis svikter på. En kan tenke seg at denne avspaltingen til å se penis som ”noe utenfor seg selv” blir et forsøk på et identitetsbevarende prosjekt. Som ved medikaliseringstendensen plasseres årsaken til svikt (eller overveldende funksjon) utenfor den maskuline identitet og mannen selv frigjøres fra ansvaret. *Penisen* feiler meg, men *jeg* feiler ikke. En kan undre seg over hvor effektiv en slik strategi er da menn i kliniske utvalg nettopp føler seg små og umandige når penisens reaksjoner er annerledes enn de hadde tenkt seg og ønsker. I et hegemonisk maskulinitetsperspektiv er kontroll en viktig faktor, og nettopp mangel på genital kontroll kan gjøre det for truende å skulle bevare penis som en del av sin identitet. Allikevel er det tydelig at selv med denne avspaltningen vil penis fremdeles sees på som et verktøy for å kunne bekrefte sin maskulinitet, styrke og potens – noe det er rimelig å anta er viktige deler av mannens selvforståelse. Dette perspektivet kan også være et nyttig rammeverk for å forstå identitetsbevarende prosesser mannen benytter seg av under forsvarliggjøring av utroskap og risikofylt seksuell atferd.

3.7.3 Offentliggjøringen av penis

Menn som engster seg grunnet en opplevd for liten penisstørrelse kan, som tidligere beskrevet, bli særdeles opptatt av andres blikk. En viktig kilde til penisangsten er for noen menn den offentliggjorte penisen i et samfunn der det har blitt umulig å unnslippe tematikken (Del Rosso, 2011). Penis er i søkelyset i media og i populærkultur og tematikken er i økende grad allment akseptert å konversere om innenfor rimelighetens grenser. Menn som opplever at de har problematikk på området kan inneha en opplevelse av at alle kan se dette på dem (Del Rosso, 2011). I dagens seksualiserte samfunn er det påtakelig snevert hva som anses som sosialt akseptert å snakke om. Opplevd personlig seksuell problematikk er blant mange menn ikke et slikt tema (Saltbones, 2014). Det generelle fallossentriske og penisfokuserte perspektivet på seksualitet rommer derfor ikke potensiell opplevd problematikk, sårbarhet eller svakhet, og marginaliserer hvilke menn som føler seg ivaretatt av nåværende seksualitetsdiskurs.

3.7.4 Fallosdyrkelse og religion

Til nå har ulike aspekter ved penisangst, penispatologi og sykeliggjøring av penis vært diskutert, og det kan være vanskelig å se årsakene til at penis har fått så sterk definisjonsmakt for mange menn i et ellers overveiende pessimistisk penisfokus. Det er derfor nødvendig å gi et kort historisk innblikk i fallosdyrkelse som fenomen for å forstå symbolikken som fremdeles kan være bidragsytende til mannens holdninger til penis, maskulinitet og potens. Fallos er et hvert objekt som symboliserer det erigerte mannlige kjønnslem, og man finner tegn til aktiv fallosdyrkelse flere årtusener f.v.t (Aars, 2011; Friedman, 2002). Den egyptiske guden for seksuell kraft, fertilitet og gode avlinger, Min, ble som regel avbildet med sin store erigerte penis. Det samme ble den greske guden Priapos, som har gitt navnet til lidelsen priapisme, en tilstand med smertefull vedvarende ereksjon (Aars, 2011). Den mesopotamiske guden Enki sies å ha skapt verdens elver ut i fra sitt ejakulat, og skjært ut daler med sin ereksjon (Friedman, 2002). Fallosen har på denne måten blitt assosiert med det gudommelige og hyllet for sine fruktbare livskrefter. Fallossymbolet regnes som overlegen den menneskelige penis grunnet fallosens evige ereksjon, i motsetning til mannens temporære (Potts, 2000).

Friedman (2002) gir i sin bok om penisens kulturhistorie en grundig oversikt over kirkens negative holdninger til mannens penis i middelalderen. Augustin underviste om at det var

gjennom sæd den opprinnelige arvesynden ble overført til nye generasjoner, og den menneskelige penis ble derfor sett på som djevelens verktøy. Den erigerte penis, som et symbol på syndig, seksuell lyst, var det tydeligste tegnet på respektløshet overfor Gud. Dokumentasjon fra tidlig middelalder tyder på at den synden flest kvinner ble anklaget og drept for under hekseforfølgelsen, var å ha kjennskap til djevelens penis. Denne penis ble (etter omfattende tortur) beskrevet på ulike måter av de forskjellige kvinnene, men gjennomgående dannet kirken seg et bilde av den som massiv, kald og med mye ejakulat. Det ble antatt at disse kvinnene grunnet sin seksualitet med djevelen kunne gjøre en mann impotent og få hans penis til å forsvinne. I lys av dette kan heksejakten blant annet forstås som et uttrykk for mannens penisangst og truede maskulinitet, og det fremkommer tydelig hvordan et seksualitetssyn basert på skam fikk grobunn, både hos kvinner og menn. Allikevel var det en penis som klart kunne regnes som unntaket; den guddommelig penis. Skriftlige kilder og malerier vitner om at Jesus Kristus sin penis ble ansett som hellig, og selve kilden til syndsforlatelse. Det finnes også anekdotisk materiale som hevder at deler av Jesus sin forhud gikk i omløp som handelsvare til infertile par grunnet sin fruktbare kraft (Friedman, 2002). Det er en tankevekker at det, selv i historiens mest seksualitetsfiendtlige tid, fantes slike tydelige eksempler på fallosdyrkelse knyttet opp mot det evige og guddommelige.

Moderne fallosdyrkelse kan sees i kunst, media og anekdotisk materiale der penis, som fallosen, uten forbehold kobles til makt, styrke og livskraft. På mange måter kan den vedvarende tradisjonelle hegemoniske maskuliniteten sies å sentrere nettopp rundt en slik moderne fallosdyrkelse. Et anekdotisk eksempel er president Johnson som skal ha tatt statsledere med i saunaen før oppstart av forhandlinger for å etablere alfahann-posisjonen i gruppen. Han var, etter mytene å dømme, svært velutrustet (Friedman, 2002). Den vedvarende fallosdyrkelsen gjennom tidene kan være en bidragsytende faktor til at penisfokuset fremdeles, på tross av moderne vestlig vitenskap og sterke likestillingsprinsipper, er med på å definere noe sentralt i maskulin kultur.

3.7.5 Pornokulturen

Pornografi er kanskje nåtidens tydeligste eksempel på moderne fallosdyrkelse. Pornoindustrien kan tenkes å bidra til å opprettholde en tradisjonell forståelse av maskulinitet og et vedvarende fallossentrisk seksuelt perspektiv. Seksuelt eksplisitt materiale portretterer mannlige aktører med penisstørrelser betydelig over gjennomsnittet (McKee, Albury, &

Lumby, 2008). Overvekten av produsert pornografisk materiale er laget med tanke på den mannlige forbruker, og dette gjenspeiles ved at kvinnekroppen er i fokus. Mannen er for det meste representert gjennom den store penis, og i flere pornografiske filmer er dette alt man ser av han. På denne måten representerer kjønnsorganet hele mannen. Det er nærliggende å anta at det for den mannlige forbruker vil føles relevant å sammenligne seg selv med skuespillerne, sett ut i fra sosial sammenligningsteori. Kun 3% av mannlige pornoskuespillere har små peniser i følge en undersøkelse fra 2008 (McKee et al., 2008), og det blir nærliggende å anta at forbrukeren vil kunne oppleve å komme til kort. Peter og Valkenburg (2014) fant, derimot, at selv om hyppig pornografisk eksponering hadde en negativ effekt på mannens kroppsbilde, og spesielt mistilfredshet med magen, så ikke pornografi ut til å påvirke mannens tilfredshet med egen penisstørrelse. En mulig forståelse av dette kan være via kontrollerende kognitiv effekt som kan tre i kraft etter sosial sammenligning. I en slik prosess evner mannen å anerkjenne sitt sammenligningsgrunnlag som skjevt, eller uvirkelig, grunnet sin kunnskap om pornostjerners overdrevne penisstørrelse, og blir derfor i stand til å omgjøre effekten av sosial sammenligning gjennom ugyldiggjøring (Peter & Valkenburg, 2014). Forskningsfunnene er allikevel sprikende. I tidligere beskrevne studiet fra Bangladesh ble det rapportert at yngre menn som så porno var mer opptatte av, og engstelige angående, temaer som varighet av samleie, prestasjon, antall stillinger og penisstørrelse (Khan et al., 2008). Klinisk erfaring kan tyde på at pornografitting kan ha negative konsekvenser for noen menns genitale selvbylde (Saltbones, 2014). Pornografiens fremhevelse av penisstørrelse som representativt for mannsidentiteten bør ikke forstås som en bagatell, men som potensielt viktig og definerende. Pornografi kan forstås som nok et eksempel på hvordan kvantitet av penis blir et direkte mål på maskulin verdi. Mer forskning trengs for å etablere potensielle effekter av seksuelt eksplisitt materiale på mannens genitale selvbylde.

En marginalisert og stigmatisert subgruppe innenfor den maskuline kultur er menn som kjøper sex. I kvalitative intervjuer med representanter fra denne gruppen er det allikevel interessant å merke seg at disse mennene snur sine handlinger om til å virke attraktivt, ressurssterkt, kontrollert og ærlig, i tråd med tradisjonelle maskuline verdier (Huysamen & Boonzaier, 2015). Dette er et eksempel på hvordan en opplevelse av mestret seksualitet kan bidra til å styrke den maskuline identiteten, uavhengig av fremgangsmåte for å komme i posisjon til det seksuelle møtet. Mannen som kjøper sex har andre forestillinger om hvordan kjøpet av sex bekrefter og oppfyller hans maskuline mål enn samfunnet for øvrig. Dette funnet reiser interessante mulige implikasjoner i forståelsen av menn som begår seksuelle

overgrep. Omstendighetene rundt den vellykkete seksuelle akten er ikke nødvendigvis like relevante for noen menn, som den maskuline bekreftelsen seksualiteten i seg selv gir. Silberschmidt (2001) beskriver i sitt studie hvordan patriarkalske strukturer i et økonomisk kriserammert øst Afrika gjør at seksualitet blir den mest tilgjengelige måten for mannen å skulle kunne bekrefte sin maskulinitet på. Hun påpeker at å ta flere koner og seksualisert vold kan forstås som uttrykk for å bekrefte ens maskuline identitet. Videre implikasjoner av dette perspektivet vil diskuteres i del 4.2 (se s.41).

3.7.6 Kulturelle perspektiver

Selv om forskningen presentert i denne oppgaven er fra ulike tiår og verdensdeler er funnene overraskende entydige i at penis er noe som oppleves som viktig for mannen. Det skal allikevel ikke utelukkes at det her finnes viktige kulturelle forskjeller i hvordan denne betydningen utspiller seg. I antikkens Hellas var det maskuline kroppsidealet mye muskler, og små gutteaktige peniser (Friedman, 2002). Det er allikevel verdt å merke seg at en stor penisstørrelse ser ut til å være attråverdig i en rekke ulike kulturer og kan således se ut til å belyse noe universelt attraktivt. Som tidligere beskrevet (se s. 19) antas menneskets penis å ha økt sin størrelse gjennom naturlig seleksjon, grunnet kvinnens ønske om samleie med menn med større peniser (Costa et al., 2012; Mautz, Wong, Peters, & Jennions, 2013). Et eksempel på en kulturelt spesifikk variant av penisstørrelsens betydning finnes i studie til Khan et al. (2008). I Bangladesh er en liten penis ensbetydende med ”en svak penis”. Store peniser antas å ha ”penisstyrke” som er essensielt for å kunne ha god sex.

Selv med en potensielt universell betydning av penisstørrelse er det fremdeles relevant å forvente ulike kulturelle uttrykk for det genitale selvbildet og det genitale ideal. Omskjæring er et godt eksempel på dette. I områder der omskjæring av guttebarn er kulturell norm kan menn med forhud føle seg skamfulle og mindreverdige grunnet en følelse av annerledeshet. I Norge kan det oppleves omvendt siden omskjæring av guttebarn født inn i norske familier er uvanlig (Gran & Nygaard, 2015).

4 Diskusjon

I denne oppgaven har fokuset til nå ligget på å presentere og diskutere forskning som belyser betydningen det genitale selvbilde har for mannens identitet. I følgende del vil det diskuteres mulige nyanseringer av presenterte perspektiv, og potensielle implikasjoner av foreliggende funn, med oppfordringer til videre forskning.

4.1 Nyanseringer

4.1.1 Potensielle gruppeforskjeller

Grunnet et fremtredende patologisk fokus i forskningsmiljøene og i klinikk, der objektive eller opplevde feil med penis står sentralt, er det vanskelig å danne seg et tydelig bilde av hvor viktig penis er for menn i normalpopulasjonen, og som komponent i deres identitetsopplevelse. Menn som oppsøker sexologisk veiledning kan rapportere om at de aldri hadde vært opptatt av penis sin før de opplevde problemer. Det er derfor en reell mulighet at den genitale identiteten først blir en del av mannens *opplevde* selvforståelse når penis blir sentrum for problemfokus; enten ved dens utseende eller funksjon. Det er allikevel heller tvilsomt å anta at penis først blir en komponent av mannens identitet når et problem oppstår. En kan derfor tenke seg at det genitale selvbildet er en betydningsfull, dog i varierende grad kognitivt tilgjengelig del, av mannens selvkonsept.

I forlengelse av dette kan det tenkes at mannen ikke nødvendigvis ilegger penis en definisjonsmakt av sin egen manndom, eller er seg bevisst på denne sammenhengen, før et problem oppstår, da som et funksjonsproblem eller av utseendemessige kvaliteter. Så lenge alt er som det skal være, og den oppfattes bra og stabil nok, kan det oppleves som at den bare er der- uviktig og tilfeldig. Men i den grad man er misfornøyd eller engstelig for om penis kan hjelpe en med å oppfylle ens maskuline mål får kjønnsorganet et viktig, fremtredende, og potensielt overskyggende oppmerksomhetsfokus. Videre forskning bør ta tak i denne problemstillingen og undersøke om det eksplisitt er slik av menn med et positivt genitalt selvbilde anser sin penis som mindre viktig for sin manndomsfølelse enn de som har et negativt genitalt selvbilde.

4.1.2 Potensielle individuelle forskjeller

Det skal ikke utelukkes at det kan være elementer i mannens personlighet som vil gjøre betydningen av penis mer eller mindre viktig for han selvforståelse. Potensielle, om dog noe stereotypiske, eksempler, kan være den svært maskuline, ekstroverte mannen med den opplevd store penis som er opptatt av dens potens og prakt og ønsker å dominere. På den andre siden av spekteret kan det være en mann med flere nevrotiske trekk, og som generelt er engstelig, også for sin opplevde beskjedne penis. Mellom disse ytterpunktene kan det potensielt finnes et flertall av menn som ikke er opptatt av sin penis og hvor genital persepsjon ikke blir like dominerende for selvkonseptet. Utdypende forskning på om det foreligger noen sammenheng mellom personlighetsvariabler og kvaliteten på det genitale selvbildet blir nødvendig for å etablere en slik potensiell sammenheng. Et annet spennende perspektiv er om det foreligger individuelle forskjeller knyttet til hvor sentralt det genitale selvbylde blir for identitetskonstellasjonen, uavhengig av om det genitale selvbylde er positivt eller negativt.

4.1.3 Det genitale selvbyldets stabilitet og endringspotensiale

Hebernick et al. (2013) oppdaget at menn scorete ulikt på de genitale selvbylde-skalaene på ulike tidspunkt i tid, noe som fikk dem til å undre seg over den antatte stabiliteten til det genitale selvbylde som konstrukt. Hvis det genitale selvbylde hyppig endres grunnet nærliggende erfaringer eller påvirkning av sinnstilstander bør det genitale selvbylde heller sees som et uttrykk for en tilstand enn et trekk, og det vil også utgjøre en potensiell begrensning ved presenterte perspektiv.

Forskjellene på den genitale selvbyldeskalaen var signifikante, men hadde liten effektstørrelse. Hebernick et al ga en mulig forklaring på denne endringen som et tegn på økt bevisstgjøring av egne genitalier og derfor en endret bevissthet til penis i dagliglivet. Hvis deres hypotese stemmer vil det i så fall gi spennende implikasjoner til verdien av å innlemme det genitale selvbylde i terapeutiske intervensjoner, da det kan tyde på at økt bevisstgjøring kan føre til økt tilfredshet. Igjen trengs mer forskning for å kunne etablere grader av stabilitet og foranderlighet i det genitale selvbylde og dets implikasjoner til presenterte perspektiv.

4.1.4 ”Den moderne mannen” – Er fallosdyrkelsen historie?

Mye av forskningen presentert i oppgaven bør forstås i et rammeverk basert på dominerende tradisjonelle maskuline verdier. Kibby og Costello (1999) beskriver hvordan makten i patriarkalske samfunn som regel hatt penis, så penis har blitt et objekt der makt er forankret. Norge er et av verdens mest kjønnslikestilte samfunn. Fallosdyrkelse og tradisjonelle maskulinitetsverdier baserer seg på et penisfokus det ikke nødvendigvis er plass til i den norske moderne hverdagen. I et stadig økende likestilt samfunn, der kjønnsforskjeller hviskes ut, kan det tenkes at betydningen av ens penis er mindre viktig for å forstå seg selv som en mann nå, enn tidligere. På den andre siden kan det tenkes at det genitale selvbildets verdi er viktigere enn noensinne. Penis blir potensielt symbolet på det siste mandige kvinnen faktisk ikke kan ta del i. I møte med dagens liberale kjønnsroller er det kanskje penis som gjør mannen til nettopp mann, selv om han har tradisjonelt feminine omsorgsoppgaver i hjemmet, som å hente i barnehagen og lage middag. Kvinnen kan ikke, og får ikke, ta del i det peniskulturelle og homososiale felleskap.

4.1.5 Andre identitetsdefinerende kroppsdel

Som Waltner presiserer i sin teori om genital identitet (1986) er det med overveldende sannsynlighet andre viktige aspekter ved mannen som er identitetsskapende for han. Blant annet er det forsket på betydningen av andre maskuline kroppslige attributter som synes å være viktig for hans forståelse av maskulinitet, som muskler, kroppshår, ansiktshår og hodehår (Tiggemann et al., 2008). Spesielt gjelder dette andre komponenter av mannens genitalier, som prostata og testikler. Foreliggende forskning peker på at dette kan gi alternative og viktige innblikk i organisering av maskulinitet (Chapple & Ziebland, 2002).

4.2 Implikasjoner

Betydningen av det genitale selvilde for mannens identitetskonstrukt vil ha omfattende kliniske implikasjoner.

Først og fremst vil dette teoretiske perspektivet kunne utvide den helsefaglige forståelsen av mannens identitet og selvopplevelse, også utover den sexologiske kliniske hverdagen. Det er viktig at ulike typer helsefaglige arbeidere er seg bevisste hvor stor betydning penis kan ha for menn, både innenfor psykologiske og somatiske helsetilbud. Teorien kan gi et mulig alternativt, eller i hvert fall utvidet forståelsesrammeverk for diffus angst- og

depresjonsproblematikk hos noen menn. Forskning tyder på at eldre menn er mer utsatt for depresjon enn yngre menn (Faris, 2012), og ut i fra dette perspektivet kan økte depressive tendenser blant annet forstås som reaksjoner på den økte forekomst av erektil dysfunksjon i samme gruppe. Det kan også potensielt være nyttig å aktualisere det genitale perspektivet i terapeutisk arbeid med omfattende skamproblematikk, suicidproblematikk og lav selvfølelse hos menn i alle aldre. Pågående forskning av blant andre Mette Lyberg Rasmussen ved Folkehelseinstituttet tyder på at unge menn er mer utsatt for selvmord når deres maskulinitet blir satt på prøve (Feyer, 2015). Ved å innta et utviklingsperspektiv på det genitale selvbylde kan dette potensielt støtte en holdning om tidlig intervensjon for å hindre ytterligere skjevutvikling, og kan således motivere klinikere til å aktualisere det genitale selvbylde i arbeid med ungdom og unge menn.

Erfaring tilsier at sexologisk tematikk forbigås i mange konsultasjons – og terapirom grunnet klinikernes unngåelse og usikkerhet knyttet til problematikken (Almås & Benestad, 2006). Økt forskningsfokus på denne sammenhengen, og tilpasning og implementering av utredende genitale selvbylde-skalaer for den norske populasjon, vil kunne hjelpe i det foreliggende nødvendige endringsarbeidet klinikerne må være en del av. Et nærliggende mål bør være å minske klinikers bagatellisering av eventuelle endringer på penis- utseende og/eller funksjon i forbindelse med ulike typer behandlinger, det være seg kirurgisk eller medikamentelt. Ikke minst gjelder dette menn som får komplikasjoner med ereksjonsfunksjonen etter prostataoperasjoner, da prostatakreft er den vanligste kreftsykdommen hos menn (Chapple & Ziebland, 2002). Helsevesenets bevisstgjøring av det genitale selvbyldets identitetsskapende prosesser vil være et viktig steg på veien til et utvidet fokus på psykoseksuelle aspekter i standardisert behandling av blant annet erektil dysfunksjon, ulike typer penispatologi, penistraumer og i møte med par med infertilitetsproblematikk.

Det genitale selvbyldets betydning for mannen vil også kunne ses i sammenheng med, og øke forståelsen for, en rekke ulike sexologiske problemstillinger, deriblant seksuelle samlivsproblemer, overgrepstater, og pedoseksualitet. Betydningen av mannens genitale identitet vektlegges sterkt i forståelse av disse problemstillinger av blant andre psykologspesialist og spesialist i klinisk sexologi, Atle Austad, som gjennom 20 års erfaring har arbeidet med disse målgruppene (Personlig kommunikasjon, 29.september, 2015). Når mannens følelse av maskulinitet og manndom kan bekreftes og styrkes gjennom penis, forklarer dette hvorfor en følelse av mestret seksualitet blir en bekreftelse av mannen selv.

Nærliggende vil også penis kunne være kilde til opplevelser av latterliggjøring og følelser av avvísning som vil kunne oppleves som avvísning av mannens selv. Klinisk erfaring tilsier at både menn som begår seksuelle overgrep mot barn, og menn som utøver seksuell vold mot andre voksne, forteller om opplevelser av mindre angst og seksuell skam i overgrepssituasjonene. De som voldtar på grunn av lav selvfølelse knyttet til penis, vil unngå å måtte føle seg utilstrekkelig i en situasjon der de har kontroll og regien. Frykten for seksuell avvísning elimineres gjennom tvang. Det er et paradoks at den forventede avvísningen som oppstår gjennom seksualisert vold ikke føles som en avvísning på hans manndom, men på omstendighetene. Blant de som forgriper seg på barn vektlegger flere bekræftelsen det ligger i å se hvordan deres penis relativt sett ser større ut med et barn enn med en voksen (Personlig kommunikasjon, 29.september, 2015). I begge tilfeller vil den voksne mannen unngå den genitale skam, grunnet hans opplevelse av fravær av krav og forventninger fra en partner i overgrepssituasjonene. Kliniske erfaringer tilsier at disse mennene nettopp kan oppleve den potensielle gjensidige seksuelle relasjonen som truende grunnet den andre voksnes definisjonsmakt i situasjonen. I overgrepssituasjonene, der forventningene uteblir, kan således mange menn oppleve en tryggere seksualitet, og får dernest hardere ereksjoner og en følelse av mestret seksualitet.

Videre forskning på presenterte mulige implikasjoner er ønskelig for å kunne etablere disse sammenhengene.

5 Oppsummering

I denne oppgaven har sammenhengen mellom mannens penispersepsjon, hans genitale selvbilde og hans overordnede maskuline identitet blitt utforsket. Gjennom ulike bio-psyko-sosiale prosesser har betydningen av ulike aspekter ved penis, både utseende-variabler og funksjons-variabler, blitt knyttet opp mot mannens selvkonsepter utover den seksuelle identitet. Ut i fra et identitetsteoretisk perspektiv kan det konkluderes med at kognitive og emosjonelle prosesser knyttet til det genitale selvbilde kan tenkes å være en viktig komponent i mannens følelse av personlig identitet. Videre har det vært fokusert på hvordan det genitale selvbilde kan påvirke mannens nære relasjoner, som et forhold til en seksuell partner, og mer kollektive prosesser, som mannens hierarkiske posisjon i en gruppe menn. På denne måten kan det genitale selvbilde påvirke mannens relasjonelle og kollektive identitet. Det har blitt presentert ulike kilder til definisjonsmakten av den idealiserte penis, deriblant mannen selv, hans antakelser om hva kvinnen ønsker, den sosiale gruppen menn, den homofile seksuelle partner, helsevesenet, media, religion, språk, kunst og pornografi.

Gjennomgående i oppgaven har balansegangen mellom normalitet og patologi blitt aktualisert, og forfatter ønsker å konkludere med at presenterte funn potensielt kan være et nyttig forståelsesrammeverk for å forstå viktige aspekter ved den normative mannens psykologi og identitetskonstrukt. Penis er en sentral kilde til velvære, bekreftelse, lyst, potens, befruktningspotensiale, dominans og seksuell- og homososial kontakt. Dette er viktige normalpsykologiske prosesser for identitet som vil omfatte mange menn. I tillegg er foreliggende presenterte funn nyttig for å forstå ulike uttrykk for patologi, både fysiologisk og psykologisk hos flere menn, også utover sexologiske henvisningsårsaker.

Skamproblematikk grunnet et negativt genitalt selvbilde kan potensielt være mer utbredt enn tidligere antatt. Det bør således understrekes at foreliggende oppgave er basert på funn som tyder på, og peker i retning av, en slik sammenheng, og at forskning på ulike aspekter ved det genitale selvbildets betydning for identitet er ønskelig for å kunne etablere dette forholdet ytterligere.

Mye tyder på at mannens subjektive opplevelse av penis betyr mer, og veier tyngre enn kundens påvirkning på hans seksuelle identitet. Det genitale selvbildet kan ha definisjonsmakt til å kunne påvirke, bekrefte og svekke andre viktige momenter ved mannens overordnede identitet, gjennom personlige, relasjonelle og kollektive prosesser.

Litteraturliste

- Aars, H. (2011). *Menns seksualitet*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Aasland, M. W. (2015). *Barna og seksualiteten* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Ålgars, M., Santtila, P., Jern, P., Johansson, A., Westerlund, M., & Sandnabba, N. K. (2011). Sexual body image and its correlates: A population-based study of Finnish women and men. *International Journal of Sexual Health, 23*(1), 26-34.
- Almås, E., & Benestad, E. E. P. (2006). *Sexologi i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Andropenis. (2015). Retrieved 19.08, 2015, from <http://www.penisforlenger.no/index.html>
- Atlantis, E., & Sullivan, T. (2012). Bidirectional association between depression and sexual dysfunction: A systematic review and meta - analysis. *The journal of sexual medicine, 9*(6), 1497-1507.
- Bergling, T. (2013). *Chasing Adonis: Gay men and the pursuit of perfection*: Routledge.
- Bloom, L. J., & Houston, B. K. (1976). The psychological effects of vasectomy for American men. *The Journal of genetic psychology, 128*(2), 173-182.
- Braun, V., & Wilkinson, S. (2005). Vagina equals woman? On genitals and gendered identity. *Women's Studies International Forum, 28*(6), 509-522. doi: 10.1016/j.wsif.2005.09.007
- Brubaker, S. J., & Johnson, J. A. (2008). 'Pack a more powerful punch' and 'lay the pipe': erectile enhancement discourse as a body project for masculinity. *Journal of Gender Studies, 17*(2), 131-146. doi: 10.1080/09589230802008899
- Bullen, K., Edwards, S., Marke, V., & Matthews, S. (2010). Looking past the obvious: experiences of altered masculinity in penile cancer. *Psycho - Oncology, 19*(9), 933-940. doi: 10.1002/pon.1642
- Chapple, A., & Ziebland, S. (2002). Prostate cancer: embodied experience and perceptions of masculinity. *Sociology of Health & Illness, 24*(6), 820-841. doi: 10.1111/1467-9566.00320
- Connell, R. W. (1987). *Gender and power*. Sydney, Australia: Allen and Unwin.
- Cook, E. P. (1987). Characteristics of the Biopsychosocial Crisis of Infertility. *Journal of Counseling & Development, 65*(9), 465-470. doi: 10.1002/j.1556-6676.1987.tb00756.x
- Costa, R. M., Miller, G. F., & Brody, S. (2012). Women who prefer longer penises are more likely to have vaginal orgasms (but not clitoral orgasms): Implications for an evolutionary theory of vaginal orgasm. *The journal of sexual medicine, 9*(12), 3079-3088.
- Courtenay, W. H. (2000). Constructions of masculinity and their influence on men's well-being: a theory of gender and health. *Social science & medicine, 50*(10), 1385-1401.
- Dahl, H. A., & Rinvik, E. (2010). *Menneskets funksjonelle anatomi*. Oslo: Cappelen Damm.
- Davis, S. N. P., Binik, Y. M., Amsel, R., & Carrier, S. (2013). The Index of Male Genital Image: A New Scale to Assess Male Genital Satisfaction. *The Journal of urology, 190*(4), 1335-1339. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.juro.2013.03.121>
- Davis, S. N. P., Paterson, L. Q., & Binik, Y. M. (2012). Male genital image: Measurement and implications for medical conditions and surgical practice. *Sexologies, 21*(2), 43-47. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.sexol.2011.11.001>
- Del Rosso, J. (2011). The penis as public part: Embodiment and the performance of masculinity in public settings. *Sexualities, 14*(6), 704-724.

- Driel, V., Schultz, W., & Wiel, V. D. (1998). Surgical lengthening of the penis. *British journal of urology*, 82(1), 81-85.
- Drummond, M. J., & Filiault, S. M. (2007). The long and the short of it: Gay men's perceptions of penis size. *Gay and lesbian issues and psychology review*, 3(2), 121-129.
- Dunn, T., Collins, V., House, R., & Weintraub, P. (2009). Male genital self-mutilation with maggot infestation in an intoxicated individual. *Mental Health and Substance Use*, 2(3), 235-238. doi: 10.1080/17523280903155307
- Faris, S. (2012). Depression Statistics. Retrieved 29.09., 2015, from <http://www.healthline.com/health/depression/statistics-5>
- Farvid, P., & Braun, V. (2006). 'Most of Us Guys are Raring to Go Anytime, Anyplace, Anywhere': Male and Female Sexuality in Cleo and Cosmo. *Sex Roles*, 55(5-6), 295-310. doi: 10.1007/s11199-006-9084-1
- Feyer, F. (2015). Livsviktig viten. *Speilvendt*(2), 26-31.
- Flowers, P. P. H. D., Langdridge, D. P. H. D., Gough, B. P. H. D., & Holliday, R. P. H. D. (2013). On the Biomedicalisation of the Penis: The Commodification of Function and Aesthetics. *International Journal of Men's Health*, 12(2), 121-137.
- Francken, A. B., van de Wiel, H. B. M., van Driel, M. F., & Schultz, W. (2002). What importance do women attribute to the size of the penis? *European Urology*, 42(5), 426-431. doi: 10.1016/s0302-2838(02)00396-2
- Friedman, D. M. (2002). *A Mind of Its Own*. London: Robert Hale.
- Fugl-Meyer, A., Lodnert, G., Bränholm, I., & Fugl-Meyer, K. (1997). On life satisfaction in male erectile dysfunction. *International journal of impotence research*, 9(3), 141-148.
- Gendered inovations. (2015). Rethinking standards and reference models. Retrieved 08.10, 2015
- Ghanem, H., Shamloul, R., Khodeir, F., ElShafie, H., Kaddah, A., & Ismail, I. (2007). Structured management and counseling for patients with a complaint of a small penis. *The journal of sexual medicine*, 4(5), 1322-1327.
- Gran, E., & Nygaard, K. E. (2015). Å skjære eller ikke. *Fri tanke*(1), 34-48.
- Green, J. (2005). Part of the Package: Ideas of Masculinity among Male-Identified Transpeople. *Men and Masculinities*, 7(3), 291-299. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/1097184X04272116>
- Greilshheimer, H., & Groves, J. E. (1979). Male genital self-mutilation. *Archives of General Psychiatry*, 36(4), 441-446.
- Gundersen, B. H., Melås, P. S., & Skår, J. E. (1981). Sexual behaviour of preschool children: Teacher's observations. In L. Constantine & F. Martinson (Eds.), *Children and sex* (pp. 45-61). Boston: Little, Brown and Company.
- HBRS. (2001). Standard of Care - Behandlingsmodell for diagnosen transseksualisme. Retrieved 27.08, 2015, from <http://www.hbrs.no/norsk/>
- Herbenick, D., Schick, V., Reece, M., Sanders, S. A., & Fortenberry, J. D. (2013). The Development and Validation of the Male Genital Self-Image Scale: Results from a Nationally Representative Probability Sample of Men in the United States. *The journal of sexual medicine*, 10(6), 1516-1525. doi: 10.1111/jsm.12124
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: a theory relating self and affect. *Psychological review*, 94(3), 319.
- Hogg, M. A., & Vaughan, G. M. (2008). *Social Psychology* (5 ed.). Essex, England.
- Husmann, D. A. (2004). The androgen insensitive micropenis: long-term follow-up into adulthood. *Journal of pediatric endocrinology & metabolism : JPEM*, 17(8), 1037.

- Huysamen, M., & Boonzaier, F. (2015). Men's constructions of masculinity and male sexuality through talk of buying sex. *Culture, Health & Sexuality*, 17(5), 541-554. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/13691058.2014.963679>
- Hyde, A., Drennan, J., Howlett, E., & Brady, D. (2008). Young men's vulnerability in constituting hegemonic masculinity in sexual relations. *American journal of men's health*.
- Janáčková, L., Weiss, P., & Krejča, M. (2009). Psychological aspects of penoplasty. *Sexologies*, 18(3), 186-188.
- Johnston, L., McLellan, T., & McKinlay, A. (2014). (Perceived) size really does matter: Male dissatisfaction with penis size. *Psychology of Men & Masculinity*, 15(2), 225-228. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/a0033264>
- Kayes, O., Shabbir, M., Ralph, D., & Minhas, S. (2012). Therapeutic strategies for patients with micropenis or penile dysmorphic disorder. *Nature Reviews Urology*, 9(9), 499-507.
- Khan, S. I., Hudson-Rodd, N., Saggars, S., Bhuiyan, M. I., Bhuiya, A., Karim, S. A., & Rauyajin, O. (2008). Phallus, performance and power: crisis of masculinity. *Sexual and Relationship Therapy*, 23(1), 37-49.
- Kibby, M., & Costello, B. (1999). Displaying the Phallus: Masculinity and the Performance of Sexuality on the Internet. *Men and Masculinities*, 1(4), 352-364. doi: 10.1177/1097184x99001004002
- Kirkevold, M. (2009). Medikalisering. Retrieved 13.10, 2015
- Kuhn, M. H. (1964). Major trends in symbolic interaction theory in the past twenty-five years. *Sociological Quarterly*, 61-84.
- Langfeldt, T. (2000). *Barns seksualitet* (2. utgave ed.). Oslo: Pedagogisk Forum.
- Lever, J., Frederick, D. A., & Peplau, L. A. (2006). Does size matter? Men's and women's views on penis size across the lifespan. *Psychology of Men & Masculinity*, 7(3), 129-143.
- Linden, D. J. (2011). *The compass of pleasure: How our brains make fatty foods, orgasm, exercise, marijuana, generosity, vodka, learning, and gambling feel so good*: Penguin.
- Lorentzen, J. (2004). *Maskulinitet*. Oslo: Spartacus.
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of personality and social psychology*, 3(5), 551.
- Mautz, B. S., Wong, B. B. M., Peters, R. A., & Jennions, M. D. (2013). Penis size interacts with body shape and height to influence male attractiveness. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(17), 6925-6930. doi: 10.1073/pnas.1219361110
- McCabe, M. P., & Althof, S. E. (2014). A systematic review of the psychosocial outcomes associated with erectile dysfunction: does the impact of erectile dysfunction extend beyond a man's inability to have sex? *The journal of sexual medicine*, 11(2), 347-363.
- McConaghy, M. J. (1979). Gender Permanence and the Genital Basis of Gender: Stages in the Development of Constancy of Gender Identity. *Child Development*, 50(4), 1223-1226. doi: 10.2307/1129354
- McKee, A., Albury, K., & Lumby, C. (2008). *The porn report*: Melbourne University Press.
- Minhas, S., Kayes, O., Hegarty, P., Kumar, P., Freeman, A., & Ralph, D. (2005). What surgical resection margins are required to achieve oncological control in men with primary penile cancer? *BJU international*, 96(7), 1040-1043.

- Morrison, T. G., Harriman, R., Morrison, M. A., Bearden, A., & Ellis, S. R. (2004). Correlates of exposure to sexually explicit material among Canadian post-secondary students. *Canadian Journal of Human Sexuality, 13*(3-4), 143-156.
- Moskowitz, D., & Hart, T. (2011). The Influence of Physical Body Traits and Masculinity on Anal Sex Roles in Gay and Bisexual Men. *The Official Publication of the International Academy of Sex Research, 40*(4), 835-841. doi: 10.1007/s10508-011-9754-0
- Moskowitz, D. A., Rieger, G., & Roloff, M. E. (2008). Tops, bottoms and versatiles. *Sexual and Relationship Therapy, 23*(3), 191-202.
- Nakaya, M. (1996). On background factors of male genital self-mutilation. *Psychopathology, 29*(4), 242-248.
- Nelson, C. J., & Mulhall, J. P. (2013). Psychological Impact of Peyronie's Disease: A Review. *The journal of sexual medicine, 10*(3), 653-660. doi: 10.1111/j.1743-6109.2012.02999.x
- Nowroozi, M. R., Amini, E., Ayati, M., Jamshidian, H., Radkhah, K., & Amini, S. (2015). Applying extender devices in patients with penile dysmorphism: Assessment of tolerability, efficacy, and impact on erectile function. *Journal of Sexual Medicine, 12*(5), 1242-1247. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/jsm.12870>
- Nugteren, H. M., Balkema, G., Pascal, A., Schultz, W. W., Nijman, J., & Van Driel, M. (2010). 18-year experience in the management of men with a complaint of a small penis. *Journal of sex & marital therapy, 36*(2), 109-117.
- Oslo Universitetssykehus. (2013, 19.08.2014). Transseksual kirurgi. Retrieved 27.08, 2015, from <http://www.oslo-universitetssykehus.no/pasient/behandlinger/transseksual-kirurgi>
- Ott, M. A. (2010). Examining the Development and Sexual Behavior of Adolescent Males. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine, 46*(4 Suppl), S3-11. doi: 10.1016/j.jadohealth.2010.01.017
- Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2014). Does exposure to sexually explicit internet material increase body dissatisfaction? A longitudinal study. *Computers in Human Behavior, 36*, 297-307. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2014.03.071>
- Potts, A. (2000). "The essence of the hard on": Hegemonic masculinity and the cultural construction of "erectile dysfunction." *Men and Masculinities, 3*(1), 85-103. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/1097184X00003001004>
- Potts, A. (2001). The man with two brains: Hegemonic masculine subjectivity and the discursive construction of the unreasonable penis-self. *Journal of Gender Studies, 10*(2), 145-156. doi: 10.1080/09589230120053274
- Reinholtz, R. K., & Muehlenhard, C. L. (1995). Genital perceptions and sexual activity in a college population. *Journal of Sex Research, 32*(2), 155-165.
- Romero, F. R., dos Santos Romero, K. R. P., de Mattos, M. A. E., Garcia, C. R. C., de Carvalho Fernandes, R., & Perez, M. D. C. (2005). Sexual function after partial penectomy for penile cancer. *Urology, 66*(6), 1292-1295.
- Ruppen-Greeff, N. K., Weber, D. M., Gobet, R., & Landolt, M. A. (2015). What is a Good Looking Penis? How Women Rate the Penile Appearance of Men with Surgically Corrected Hypospadias. *The journal of sexual medicine, 12*(8), 1737-1745. doi: 10.1111/jsm.12942
- Saleh, R. A., Ranga, G. M., Raina, R., Nelson, D. R., & Agarwal, A. (2003). Sexual dysfunction in men undergoing infertility evaluation: a cohort observational study. *Fertility and Sterility, 79*(4), 909-912. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0015-0282\(02\)04921-X](http://dx.doi.org/10.1016/S0015-0282(02)04921-X)

- Saltbones, I. (2014, 29.03.14). Derfor er penis så viktig for mannen. VG.
- Schick, V. R., Calabrese, S. K., Rima, B. N., & Zucker, A. N. (2010). Genital Appearance Dissatisfaction: Implications for Women's Genital Image Self-Consciousness, Sexual Esteem, Sexual Satisfaction, and Sexual Risk. *Psychol Women Q*, 34(3), 394-404.
- Sherif, M. (1936). The psychology of social norms.
- Silberschmidt, M. (2001). Disempowerment of Men in Rural and Urban East Africa: Implications for Male Identity and Sexual Behavior. *World Development*, 29(4), 657-671. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0305-750X\(00\)00122-4](http://dx.doi.org/10.1016/S0305-750X(00)00122-4)
- Son, H., Lee, H., Huh, J., Kim, S., & Paick, J. (2003). Studies on self-esteem of penile size in young Korean military men. *Asian journal of andrology*, 5(3), 185-189.
- Store Norske Leksikon. (2009). Maskulin. *Store Norske Leksikon*. Retrieved 12.10.2015, 2015
- Štulhofer, A. (2006). How (un) important is penis size for women with heterosexual experience? *Archives of sexual behavior*, 35(1), 5-6.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (2004). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In J. T. J. Sidanius (Ed.), *Political psychology: Key readings* (pp. 276-293). New York, NY, US: Psychology Press.
- Tiefer, L. (1986). In pursuit of the perfect penis: The medicalization of male sexuality. *American Behavioral Scientist*, 29(5), 579-599. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/000276486029005006>
- Tiggemann, M., Martins, Y., & Churchett, L. (2008). Beyond Muscles Unexplored Parts of Men's Body Image. *Journal of Health Psychology*, 13(8), 1163-1172.
- Veale, D., Miles, S., Read, J., Troglia, A., Carmona, L., Fiorito, C., . . . Muir, G. (2015). Phenomenology of men with body dysmorphic disorder concerning penis size compared to men anxious about their penis size and to men without concerns: A cohort study. *Body Image*, 13, 53-61. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.09.008>
- Wade, J. C. (1998). Male Reference Group Identity Dependence A Theory of Male Identity. *The Counseling Psychologist*, 26(3), 349-383.
- Waltner, R. (1986). Genital identity: A core component of sexual - and self - identity. *The Journal of Sex Research*, 22(3), 399-408.
- Wilcox, S. L., Redmond, S., & Davis, T. L. (2015). Genital image, sexual anxiety, and erectile dysfunction among young male military personnel. *Journal of Sexual Medicine*, 12(6), 1389-1397.
- Winter, H. C. (1989). *An examination of the relationships between penis size and body image, genital image, and perception of sexual competency in the male*. (Doctoral dissertation), New York University, Unpublished.
- Witty, K., Branney, P., Evans, J., Bullen, K., White, A., & Eardley, I. (2013). The impact of surgical treatment for penile cancer – Patients' perspectives. *European Journal of Oncology Nursing*, 17(5), 661-667. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ejon.2013.06.004>
- Woertman, L., de Wit, J., & Hoogesteger, M. (2005). Tevredenheid met het eigen lichaam en zelfwaardering van homoseksuele mannen: Maakt een grote (re) penis een man gelukkig. *Tijdschrift Voor Seksuologie*, 29, 181-188.
- Woollett, A. (1985). Childlessness: Strategies for Coping with Infertility. *International Journal of Behavioral Development*, 8(4), 473-482. doi: 10.1177/016502548500800406

Wylie, K. R., & Eardley, I. (2007). Penile size and the 'small penis syndrome'. *BJU international*, 99(6), 1449-1455.

Ziegler, F. J., Rodgers, D. A., & Kriegsman, S. (1966). Effect of Vasectomy on Psychological Functioning. *Psychosomatic Medicine*, 28(1), 50-63.